

Upravništvo Ljubljana, Knafljeva 6
— Telefon št. 3122 3123, 3124,
3125 3126

Inseratni oddelk: Ljubljana, Selem-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.

Podružnica Maribor, Grajski trg 2,
Telefon št. 2455.

Podružnica Celje, Kocanova ulica 2,
— Telefon št. 190.

Računi ori pošt. ček zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto
78 180, Wien št. 105 241

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno Din 25.—,
za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126 Maribor,
Grajski trg št. 2, telefon št. 2455,
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65

Rokopisi se ne vračajo

Govori državnikov

Trije evropski državniki, Bonnet, Chamberlain in Hitler, katerih govore je mednarodna javnost z napetostjo poslušala v zadnjih dneh, so podali precej pregledno sliko trenutnega mednarodnega položaja. Za največjo mednarodno senzacijo pa je takoj za njimi poskrbel predsednik Zedinjenih držav Franklin Roosevelt s svojo izjavo, da bi bile »v primeru vojne meje Zedinjenih držav v Franciji«.

Vedno bolj jasno se vidi, da je jedro evropske napetosti v Španiji. Španska državljanska vojna se z naglimi koraki bliža svojemu koncu, ki bi ga moglo odložiti samo kako izredno presenečenje. Z likvidacijo vojne pa špansko vprašanje še ne bo izgubilo na svoji aktualnosti in njegov mednarodni pomen bo z zavladanjem generala Francja le še bolj poudarjen. Prihodnji teden in meseci bodo pokazali, kako odločilnega pomena bo Španija na mednarodni tehnici. Čim bolj oslabiljena bo izšla iz državljanske vojne, tem večji bo njen mednarodni pomen, kajti oslabiljena država je neprimerno bolj odvisna od inozemstva kakor notranje konsolidirana in gospodarsko čvrsta država.

Po vsem tem je razumljivo, da so se s špansko krizo bavili tudi vsi trije načelniki govori, ki so jih imeli zadnje dni francoski zunanji minister Bonnet (26. januarja), angleški premier Chamberlain (28. januarja) in nemški kancelar Hitler (30. jan.). Iz njihovih pogledov na bližnji preteklost, na sedanjost in možni razvoj v bodočnosti si je mogoče napraviti precej točno sliko o trenutnem mednarodnem položaju.

Vsi trije državniki so govorili o monakovskem sporazumu, toda z docela različnih vidikov. Bonnet je na očitke opozicije, da pomeni monakovski sporazum kapitulacijo, odgovarjal s tem, da ga je skušal prikazati le kot posledico prejšnjih dogodkov, ko so bili prejšnji režimi preveč popustljivi, čeprav je šlo samo tedaj za zares življenske interese Francije, kakor na primer ob uvedbi splošne vojaške dolžnosti v Nemčiji, ob remilitarizaciji Porenja in avstrijski priključitvi. Bonnet pa je s tem prenosom odgovornosti na druge prešel molče preko očitka, da je imel monakovski sporazum za posledico padec češkoslovaške trdnjave, na katere ohraniti je Francija živo interesirana.

Tudi Chamberlain je moral v svojem govoru braniti monakovski sporazum pred kritiko opozicije, ki vidi v njem začetek novih groženj. Toda zanj je monakovski sporazum samo del njegove splošne pomirjevalne politike, v kateri se Monakov vedno znova kaže kot edino sredstvo, ki je moglo še v zadnjem hipu preprečiti vojno. Monakovski sporazum je sicer največji primer praktične politike v zadnjih letih. V stalni mirovni politiki britanskega imperija, ki je navajen prepuščati manj pomembne položaje, da si pridobi važnejše, pa predstavlja le postranski dogodek. Dejstvo, da je z okrnitvijo Češkoslovaške izgubila Francija v srednji Evropi svojo najvažnejšo postojanko, je za britanski imperij zgolj epizoda.

Za Hitlerja predstavlja monakovski sporazum edino pravilno rešitev težkih problemov, ki so se tedaj postavljali. Do nje pa ne bi bilo prišlo, če se ne bi bilo v vsem obsegu rešilo sudetsko vprašanje. Po Hitlerjevem mnenju je monakovska konferenca štirih velesil reševala le notranje nemške probleme; v bodoče pa ne bo več dopustil, da bi se zapadne velesile še vmešavale v čisto nemške zadeve in interese.

Kakor preteklost, presoja vsi trije državniki z različnih vidikov tudi sedanjost. Bonnet je v prvi vrsti branil francosko stališče napram italijanskim zahtevam. Parlament je stališče vlade odobril ter podčrtal nedotakljivost francoskega imperija in varnost njegovih prekomorskih zvez. Francija torej vztraja pri statusu quo. Chamberlain je tudi v tem vprašanju zavzel — angleško stališče. Poudaril je, da je treba gojiti prijateljstvo med narodi, četudi o politiki ne odločajo vselej narodi. Z vsemi smemo biti pripravljeni razpravljati o njihovih upravičenih zahtevah, toda upravičene so zahteve le tedaj, ako ne kršijo pravic in svoboščin drugih. Anglija ne odklanja pogajanj, želi pa, da bi njihovi rezultati odgovarjali pravičnosti. Francozi odklanjajo italijanske zahteve in so za status quo. Angleži pa »upravičenih zahtev« v načelu ne odbijajo in so za pogajanja. Chamberlain je s tem vsaj posredno že orisal vlogo bodočega posredovalca.

Kancelar Hitler je v svojem govoru opozoril na življenske potrebe Nemčije. Ugotovil je, da mora Nemčija zaradi pomanjkanja živil čim več izvažati ali pa razširiti življenski prostor nemškega naroda. S tem je med drugim utemeljil zahtevo po vrnitvi nekdanjih nemških kolonij. Razen tega je krepko poudaril, da bo Nemčija brezpogojno na

DIPLOMATSKI PRELOM MED RUSIJO IN MADŽARSKO

Rusija je ukinila svoje poslaništvo v Budimpešti, Madžarska pa svoje v Moskvi — Sovjetska reakcija na pristop Madžarske k protikomunističnemu paktu — Presenečenje v Londonu

Budimpešta, 3. febr. AA. Sovjetska vlada je včeraj popoldne obvestila madžarskega poslanika v Moskvi, da želi ukiniti svoje poslaništvo v Budimpešti ter prenesti njegove posle na sovjetsko poslaništvo v kaki sosednji državi. Madžarska vlada je zato podzvela vse ukrepe za ukinitev svojega poslaništva v Moskvi.

Madžarska telegrafna agencija je nočjo izdala uradno poročilo, ki potrjuje, da je madžarski zunanji minister grof Csaky izjavil, da pristop Madžarske k protikomunističnemu paktu ne pomeni, da je Madžarska proti Rusiji. Ker se pa Sovjetska Rusija v zadnjem času, kakor se zdi, identificira s kominternom, madžarska vlada v želji, da zavaruje sedanji red, ne more več tmeti stikov z njo.

Budimpešta, 3. februarja. AA. Uradno objavljajo: Sovjetski zunanji komisar Litvinov je sporočil madžarskemu poslaniku v Moskvi sklep sovjetske vlade, da zapre svoje poslaništvo v Budimpešti. Pri tej priložnosti je Litvinov podčrtal, da ta sklep ne pomeni prekinitve diplomatskega razmerja, in izrazil željo, naj bi bili obe vladi

zastopani s posredovanjem katere druge države. Litvinov je ta sklep motiviral z vplivom neke druge države na madžarsko vlado. Neko poročilo poluradne agencije Tas pravi, da je pristop Madžarske k paktu proti kominterni pripravil Litvinov, da je sklenil zapreti poslaništvo. Madžarski krogi ugotavljajo v zvezi s tem, da je madžarski zunanji minister grof Csaky že dvakrat izjavil, da pristop Madžarske k paktu proti kominterni ni naperjen proti Sovjetski Rusiji. Razen tega je znan detenzivni značaj tega pakta, namreč obramba pred vplivi nezakonite mednarodne organizacije kominterne. Litvinov je madžarsko vlado direktno informiral o tem svojem stališču. Madžarska vlada ugotavlja, da se sovjetska vlada, kakor kaže, identificira s to organizacijo, ki se imenuje komintern, in nasprotju s stališčem, ki ga je prej zastopala. Zato je toliko bolj motiviran sklep madžarske vlade, ki temelji na izkušnjah, sklep na katerega ni nihče vplival v tuini, ker misli, da je nastopil čas, da se pridruži Nemčiji, Italiji in Japonski za ohranitev državljanskega reda.

Moskva, 3. febr. o. Odločitev sovjetske vlade, da prekine diplomatske odnose z Madžarsko, tukajšnjih diplomatskih krogov ni presenetila. Bil so poučeni o razvoju političnega položaja v srednji Evropi vse od priključitve sudetskih krajev k Nemčiji dalje. Ruska vlada je sprejela svoj sklep po skrbni proučitvi položaja in nič ne kaže, da bi v doglednem času spremenila svoje stališče.

O svojem ukrepu je vlada izdala komunikne, v katerem obtožuje — na začudenje vseh političnih krogov v Moskvi — Japonsko, da je pritisnila na Madžarsko, naj pristopi k paktu proti kominterni.

Diplomatski odnosi med Rusijo in Madžarsko so se vzpostavili l. 1934. Dosedanji madžarski poslanik je bil prvi madžarski diplomatski zastopnik v Sovjetski uniji. Pred petimi leti je madžarska vlada utemeljila svojo odločitev za vzpostavitev diplomatskih odnosov z Rusijo takole: 1. Društvo narodov se pripravlja, da sprejme Rusijo med svoje člane. 2. V Rusiji živi še mnogo madžarskih ujetnikov, katerih povratek v domovino bo lahko pospešilo le redno madžarsko zastopstvo v Moskvi.

Francija stopa v stike z generalom Francom

Poslala je k njemu kot svojega odposlanca uglednega francoskega politika senatorja Berarda

Pariz, 3. febr. AA. Senator in bivši minister Leon Berard je odpotoval sredi v Hundaye. Temu potovanju pripisujejo poseben pomen, ker trdijo v političnih krogih, da je dobil poluradno nalogo za pogajanja s Francovo vlado. Berard sam teh vesti ni potrdil niti demantiral. Zatrjujejo tudi, da bo v kratkem kardinal msgr. Baudrillard odpotoval v Burgos.

O Berardovi nalogi menijo, da je samo informativnega značaja. Nujno je predvsem urediti vprašanje beguncev, kar bo glavni predmet prvih francosko-španskih pogajanj. V teku pogajanj bo mogoče razpravljati tudi o ostalih odnosih med obema narodoma v duhu medsebojnega razumevanja. »Petit Parisien« piše: Dogodki v Španiji so se v zadnjih dneh razvijali s tako brzino, da je nastala absolutna potreba takojšnjega stika s Francovo vlado zaradi rešitve gotovih praktičnih problemov, ki obstojajo med obema državama. Dasi imenovanje uradnega francoskega predstavnika v Burgos samo po sebi še ne bi pomenilo pri znanje vlade generala Franca, mora vendar Francija upoštevati stvarno dejstvo, pa naj se Francova vlada smatra za legitimno ali nelegitimno.

»Excelsior« pravi v svojem uvodniku, da je Berard odpotoval v Španijo zato, da pripravi vse za ureditev diplomatskih odnosov med Burgosom in Parizom. Ko bodo vse podrobnosti določene, bo španska vlada dala svoje dovoljenje za imenovanje

francoskega diplomatskega predstavnika, ki bi imel začasno ali trajno funkcijo. Francoska vlada bo na eni prihodnjih sej razpravljala v vseh teh vprašanjih.

Pariz, 3. febr. w. »Intransigeant« poroča, da bo kardinal Baudrillard, ki naj bi odšel za francoskega poslanika k Francovi vladi v Burgos, odpotoval iz zdravstvenih razlogov na svoje mesto šele po nekaj tednih.

Italijanski odmevi

Rim, 3. febr. o. V zvezi s mislijo bivšega pravosodnega ministra Leona Berarda v Burgosu poročajo italijanski listi, da namerava francoska vlada spremeniti svojo politiko napram nacionalistični Španiji. Na pariški železniški postaji je Berarda tik pred njegovim odhodom pozdravil bivši španski poslanik v Parizu Quinones de Leon, ki je bil do upora generala Franca akreditiran pri francoski vladi, a je moral zapustiti svoje mesto, ker se je s Francom od vsega početka solidariziral. Ostal pa je v Parizu in je vzdrževal dobre zveze s pariškimi krogi ter ga sedaj splošno smatrajo za diplomatskega zastopnika španskega nacionalizma v Franciji. Z Berardom je v Španijo odpotoval tudi francoski nacionalistični poslanec Taittinger.

Listi beležijo tudi francoske vesti o Berardovi misli, ki bi naj bila predvsem humanitarnega značaja. S španskimi nacionalisti naj bi se pogajal, da bi pristal na blažji režim glede na svoje politične nasprotnike, da ne bi tudi v bodoče v tako velikem številu zapuščali Španijo.

Roosevelt pojasnjuje

štiri točke ameriške zunanje politike — Demanti izjave o ameriških „mejah na Renu“

Washington, 3. febr. AA (Reuter). Predsednik Roosevelt je sprejel novinarje in jim pojasnil ameriško zunanjo politiko. Izjavil je, da so poročila, po katerih je v senatnem odboru za vojaške zadeve dejal, da poteka ameriška meja v Franciji, oziroma ob Renu, »premišljena laž«. Stiri bistvene točke zunanje politike Zedinjenih držav so naslednje:

1. Zedinjene države so proti politiki zvez.
2. Zedinjene države so za svetovno trgovino brez izključitve te ali one države.
3. Zedinjene države presojajo s simpatijami vsako posamezno in splošno prizadevanje za omejitve oboroževanja.
4. Prebivalstvo Zedinjenih držav je za miroljubno ohranitev politične, gospodarske in socialne neodvisnosti vseh narodov na svetu.

Nadalje je Roosevelt poudaril, da se zunanja politika ni spremenila in da se ne bo. To politiko so nekateri člani kongresa in nekateri lastniki listov krivo naslikali, je naglasil Roosevelt, pri čemer je ostro obsodil ta tisk. Mnogi glasovi, ki so krožili o ameriški obrambi o in zunanji politiki, so gola izmišljotina. Roosevelt je pokazal na več listov, ki jih je imel pred seboj na pisalni mizi, in dejal, da ni v njih nobene vesti in niti vrstice, ki bi dajala napačen vtis o ameriški politiki, ki jo je po vsem točno označil v svojih poslanicah kongresu, ki so docela enostavne in v katerih ni ničesar novega.

se v Angliji bolj in bolj utrjuje za vest o skupnosti življenskih interesov obeh zapadnih velesil. Ne smemo končno prezreti, da tudi Zedinjene države vedno bolj podpirajo in pospešujejo vojaško okrepitev Anglije in Francije. Najnovejša Rooseveltova izjava o ameriških mejah v Franciji pomeni nedvomno za Francijo veliko olajšanje v njenem mednarodnem položaju. Tako smo še vedno v dobi preizkušnje moči obeh taborov velesil, v kateri se nova svetovna vojna predstavlja že v napredu; kot tako strašen dogodek, da si ni mogoče zamisliti državnik, ki bi si upal prevzeti odgovornost zanj. Zato je verjetno, da bodo spet pogajanja izhod iz novih napetosti, toda pogajanja, ki bodo pod silnim moralnim in materialnim pritiskom.

se v Angliji bolj in bolj utrjuje za vest o skupnosti življenskih interesov obeh zapadnih velesil. Ne smemo končno prezreti, da tudi Zedinjene države vedno bolj podpirajo in pospešujejo vojaško okrepitev Anglije in Francije. Najnovejša Rooseveltova izjava o ameriških mejah v Franciji pomeni nedvomno za Francijo veliko olajšanje v njenem mednarodnem položaju. Tako smo še vedno v dobi preizkušnje moči obeh taborov velesil, v kateri se nova svetovna vojna predstavlja že v napredu; kot tako strašen dogodek, da si ni mogoče zamisliti državnik, ki bi si upal prevzeti odgovornost zanj. Zato je verjetno, da bodo spet pogajanja izhod iz novih napetosti, toda pogajanja, ki bodo pod silnim moralnim in materialnim pritiskom.

V Londonu spet pokajo peklenski stroji

Včera sta bili dve eksploziji v podzemski železnici in sta zahtevali tudi človeške žrtve — Poostrena preiskava med irskimi nacionalisti

London, 3. febr. w. Dočim prebivalstvo v Londonu od atentatov, ki so se pojavljali zadnje čase, ni bilo prizadeto, sta bila izvršena davi dva bomba atentata na dveh postajah podzemne železnice v osrčju mesta. Eksplozirala sta skoro istočasno dva peklenska stroja v prtljažnih prostorih. Pri eksplozijah je bilo 7 oseb več ali manj hudo ranjenih. Na okoliških poslopjih so popokale mnoge šipe. Policija je podzvela odločne varnostne ukrepe ter straži odslej vse postaje londonske podzemne železnice. Preiskuje tudi stanovanja raznih sumljivih oseb, posebno irskih nacionalistov.

London, 3. febr. AA. Davi ob 6. je v prtljažnem oddelku na neki postaji londonske podzemne železnice nastala eksplozija peklenskega stroja, ki je bil v nekem potniškem kovčegu. Postaja so za potnike zaprli, vendar pa vlaki še vedno vozijo skozi predor. Uradnika, ki je bil hujše ranjen, so prenesli v bolnišnico, več oseb pa je bilo laže ranjenih.

Skoda, ki jo je povzročila eksplozija je razmeroma velika. Na prodajalnah, ki so na obeh straneh vhoda na kolodvor, so bila razbita vsa okna. V času eksplozije ni bilo v garderobi nikogar. »Associated Press« poroča, da je Scotland Yard prepričan, da so eksplozije na podzemskih železnica delo udruženja irskih republikancev. Zato je policija uvedla preiskavo med Irce, ki žive v Londonu, da izsledijo dva, ki ju že dalje časa išče.

Notranji minister sir Samuel Hoare je izjavil danes v spodnji zbornici, da so eksplozije v podzemskih železnica povzročili peklenski stroji, ki so bili oprem-

ljeni z urami. Peklenski stroji so bili bržkone postavljeni na postaje ponoči in montirani tako, da bi eksplodirali v določenem času.

Sporočilo notranjega ministra v parlamentu

London, 3. febr. br. Scotland Yard je davi izdal kratek komunikne o obeh eksplozijah na londonski podzemski železnici. O tem je notranji minister danes popoldne na seji spodnje zbornice podal naslednjo izjavo:

»Davi ob 6. sta nastali dve eksploziji na podzemskih postajah Tottenham in Leipskava. Z obžalovanjem moram ugotoviti, da je razstreljivost, ki sta bila tempirana, šest ljudi je bilo ranjenih, med njimi dva smrtno nevarno. Eksploziji sta povzročili veliko škodo. Vse kaže, da sta bila peklenska stroja, ki prtljažna zaboja deponirana v garderobah obeh postaj. Uvedena je preiskava. Z obžalovanjem moram ugotoviti, da so teroristični elementi še vedno na delu. Angleška policija, ki je bila vedno kos svoji nalogi, bo sedaj zastavila vse svoje sile, da zaščiti angleške državljane ter njihovo imovnost in osebno varnost.«

Kolikor je bilo mogoče zvedeti, je bil promet na obeh podzemskih progah prekinjen, ker so bile pokvarjene tudi vodovodne naprave in se je na progo vlija voda ter jo preplavila.

Policija sedaj strogo nadzira vsak podzemski železniški promet. Vsak kovčeg in vsak zavoj se preišče. Vsi sumljivi potniki se ustavijo in na bližnjih postajah zasilu. Do večera je bilo aretiranih 6 ljudi.

Franco pred Gerono

Nacionalistična vojska je oddaljena od Gerone samo še 15 km — Vedno novi begunci v Francijo

Bilbao, 3. febr. w. Tudi današnje prodiranje Francovih čet na katalonski fronti je bilo uspešno. Francove čete so izkoristile včerajšnji poraz republikancev pred Gerono ter so jim ostale tak za petami. Republikanci so se umaknili proti mestu Santa Coloma de Farnes, ki steje približno 5.000 prebivalcev. Francove čete pa so ga obklopile in zasedle brez večjega odpora. Zdaj so le še 15 km oddaljene od Gerone. Tudi ob obeh prodiranjih Francove čete dalje brez znatnejšega odpora na republikanski strani. Tako so zasedle mesto Caldas de Malavella, ki je 14 km južno od Gerone. Nekolko bližje morske obale so zasedle mesto Llagostera. Kakor se zdi, se republikanci umikajo brez vsakega večjega odpora v gore. Pri prodiranju Francovih čet so znatno pomagali motorizirani oddelki.

Figueras, 3. febr. AA. Francove čete nadaljujejo prodiranje v vseh odsekih katalonskega bojišča. V primorskem odseku, kjer je odpor republikancev najmočnejši, prodirajo nacionalisti v smeri proti Geroni s tremi vojaškimi oddelki. Na severu pri Vichu, kjer čete generala Franca hudo pritiskajo na republikance, skušajo republikanci postaviti močno fronto za odpor. Ta bojna črta bi se raztezala od Saltera v smeri proti severozapadu preko San Gregorija, Amera in leve obale reke Ter.

London, 3. febr. br. Francove čete so prišle popoldne do vasi, ki so le še 30 km oddaljene od Puigcerde ob francoski meji. Od Gerone so oddaljene le še 15 km.

Cerbero, 3. febr. br. Od zadnje nedelje je pribežalo iz Katalonije v Francijo nad 60.000 žensk, otrok in staršev. Večino so že prepeljali v notranje francoske dežele. Mnogo beguncev je bolnih in so jih morali razmestiti po bolnicah v omejenih mestih, ki so pa že vse prenapolnjene. Snodi se je zbralo na meji okrog 15.000 novih beguncev, ki so jih že vse po vrsti spustili v Francijo. Med njimi je bilo tudi 2.000 ranjenih republikanskih vojakov, ki so jih namestili v lesenih barakah, zgrajenih pred nekaj dnevi.

Nevtralnost Baltika

Kovno, 3. febr. AA. Konferenca zunanjih ministrov baltičkih držav je bila danes končana. Objavljeno uradno poročilo pravi, da je ta sestanek dal zunanjim ministrom baltičkih držav priliko za izmenjavo misli in zboljšanje odnosov med baltičskimi državami. Istočasno so razpravljali o stališču baltičskih držav glede na sedanji mednarodni položaj in je bila tudi pri tej priliki poudarjena njihova nevtralnost, ker najbolj ustreza njihovim interesom. Trije ministri zunanjih zadev so prepričani, da bodo njihove države ostale nevtralne in da bodo tako najbolj služile ne samo interesom teh držav, temveč tudi miru. Poročilo poudarja dalje, da je konferenca dala novega poleta skupnemu sodelovanju in da bo prihodnja konferenca baltičskih zunanjih ministrov ob 20 letnici Društva narodov in sicer v Reyvalu.

Verifikacijska razprava v narodni skupščini

Po enodnevni debati je skupščina overovala mandate vseh poslancev, ki so predložili pooblastila — Notranji minister o čuvanju avtoritete državnih oblasti

Beograd, 3. jan. p. Narodna skupščina je pričela z razpravo o verifikaciji mandatov svojih članov, narodnih poslancev. Zanimanje je bilo veliko, ne le med poslanci in no virarji, temveč tudi v politični javnosti; zato so bile tudi galerije dobro zasedene.

Seja se je pričela ob 10.45. Vlada večina je z aplavzom pozdravila člane vlade, ko so prišli v dvorano. Sejo je vodil predsednik verifikacijskega odbora Stjepan Čirić. Tajnik verifikacijskega odbora Damić je prečital zapisnik zadnje seje, ki je bil brez debate sprejet nato pa je skupščina prešla na dnevni red. Najprej je v imenu večine verifikacijskega odbora podal obširno poročilo dr. Vekoslav Miletić. V njem je obravnaval volitve v vseh srezih, podal ugotovitve večine verifikacijskega odbora in končno predlagal, da se verifikacija mandata vseh narodnih poslancev, ki so verifikacijskemu odboru predložili svoja pooblastila. Teh je 327. O mandatih ostalih poslancev bo verifikacijski odbor sklepal kasneje, bodo predložili svoja pooblastila. Za manjšino verifikacijskega odbora je poročal posr. Trifko Žugić. Med njegovim govorom je prišlo večkrat do hudih prekanj tako da je moral predsednik ponovno opozarjati na posamezne poslance, naj ne ovirajo razprave.

V debati je prvi govoril zastopnik bivših zemljoradnikov dr. Miloš Tupanjanin. Nastopil je zelo temperamentno in izrazil vnovič živahno prekanje. Odgovarjal mu je takoj prosvetni minister dr. Bogoljub Kujundžić, ki je zavrnil njegove očitke in trditve. Na dopoldanski seji so govorili nato še Ilija Mihajlović, dr. Dušan Tevžić in dr. Laza Marković vsi pripadniki opozicije.

Ob 13.30 je bila skupščinska seja prekinjena, nadaljevala pa se je ob 17. Prvi je govoril posl. Dušan Branković, tudi pripadnik opozicije. Njemu in dopoldanskim opozicijskim govornikom je odgovarjal poslanec vladne večine dr. Ljuba Popović. V svojem govoru je razpravljal tudi o sporazumu s Hrvati. Polemiziral je z zahtevami dr. Matka. Proti koncu je govoril o zunanjih politikah vlade in nazadnje vnovič o decembrskih volitvah.

Od opozicije sta nato govorila še narodna poslanca Pavle Jovčević in dr. Branko Čubrilović. Poslednji govornik je bil spet poročevalec manjšine Trifko Žugić, ki je resumično ugotovile opozicijski govornikov. Po njegovem govoru so opozicijski poslanci zapustili dvorano.

Govor notranjega ministra Acimovića

Notranji minister Milan Acimović je podal o volitvah daljši ekspozicije. Izrazil je večini in manjšini svojo zahvalo za pripombe in kritiko ter izjavil, da bo vse pripombe in nasvete upošteval. Upošteval bo tudi poročila manjšine in kritiko volitev, ki so jo podali mnogi govorniki. Glede kritike o volilnem zakonu pa je treba, pr. pomniti, da je šlo danes za verifikacijo mandatov ne pa za reformo volilnega zakona. Dejstvo pa je, da na osnovi tega volilnega zakona sodelovali pri volitvah vse politične skupine. Manjšina verifikacijskega odbora in posamezni govorniki

trdijo, da je vladno ustro podpiral ves upravni aparat. Vsi pa se še živo spominjamo kako so volitve potekale. Na tisoče je bilo zborovanj in konferenc, na katerih so opozicijski govorniki čestokrat prekršili tudi zakonske predpise. Vlada je povsem liberalno izvajala zakonske odredbe in je na široko dala možnost vsem političnim skupinam, da so objavile svoj program. V okviru ustave in zakona so imele vse možnosti za svojo agitacijo. Le tam, kjer so prekršili okvir zakona, je moralo priti do intervencije oblasti, ki so se trudile, da bi vzdržale red in mir. Če gledamo na volitve s stvarno objektivnostjo, dobimo docela drugo sliko kakor jo je podala manjšina. Javno mnenje se je prepračalo, da so bile zares svobodne.

Volitve so zmerom v zvezi s pojavi, ki ne odgovarjajo normalnemu položaju. V nekaterih krajih države so posamezne skupine zares vplivale na volitve, toda to se je pripetilo le v zadnjih dneh pred volitvami. Dogajalo se je, da so pristajali določeni strank kršili imovinske pravice svojih političnih nasprotnikov in izvajali tudi psihološki pritisk nanje. Odredil sem, da se uvede natančna preiskava in vseh takih primerih in da se vsi krivci kaznujejo. Vlada in jaz kot resorni minister želimo, da se vsakemu državljanu zagotovita red in varnost. Trudili se bomo, da se bo zakon enako izvajal v vseh krajih naše prostrane države. Oni, ki bi hoteli ta red motiti, bodo imeli proti sebi močno državno oblast, ki ji bo primorala k spoštovanju reda in zakonov. Eden prvih imperativov je za vlado, da zagotovi varnost, zato izjavljam, da bo vlada v tem pogledu postopala z največjo konsekvencnostjo. To postopanje pa še ne bo pomenilo nikake spremembe politike, ki jo je vlada vodila doslej, nego samo izvajanje veljavnih zakonov zaradi ohranitve obstoječega reda.

Samo v redu in miru je mogoče proučiti vse probleme, in med njimi tudi hrvatsko vprašanje, o katerem se je tudi ob priliki te debate toliko govorilo. Mislim da v vsej državi ni politika ne v vrstah opozicije, ne na drugi strani, ki ne bi želela, da se to vprašanje uredi. Toda za rešitev tega vprašanja je podanih več različnih načinov. Predsednik vlade dr. Stojadinović je večkrat jasno izrazil stališče vlade o tem vprašanju in on nima ničesar več dodati. Jaz pa moram k tej zadevi reči le še to, da je samo v mirni atmosferi mogoče rešitev tega in vseh drugih aktualnih problemov naše notranje politike.

Prisotni poslanci vladne večine so nato soglasno sprejeli poročilo večine verifikacijskega odbora ter tako verifikacijo mandatov vseh poslancev, ki so verifikacijskemu odboru predložili svoja pooblastila.

Prva točka dnevnega reda je bila s tem opravljena. V dvorano so se vrnili tudi opozicijski poslanci, nakar so vsi poslanci položili po zakonu predpisano prisego. Predsednik je prečital tekst prisige, poslanci pa so ga ponavljali za njim. Nato so poslanci še vsak zase podpisali tiskane tekste prisige.

Dnevni red današnje seje Narodne skupščine je bil s tem zbrpan. Čirić je zaključil sejo in napovedal prihodnjo za jutri dopoldne ob 10. Na dnevnem redu bodo volitve predsedstva narodne skupščine.

Naša ladja »Avala« se je potopila ob Južni Afriki — Posadka je rešena

London, 3. febr. p. Jugoslovanski tovorni parnik »Avala« se je na poti okrog južne Afrike, 50 km zapadno od rta Dobre nade zaletel v pečino pod morsko gladino. Nerešča je nastala zaradi megle, v kateri so po bližnjega mostu ni bilo mogoče videti niti par metrov pred ladjo.

Z ladje so oddali več brezžičnih pozivov na pomoč. Pozive so prestregli angleški

vojni hidroplan, večja tovorna ladja in dva ribiška čolna. Posadko so rešili parnik pa se je potopil Pilot hidroplana je pozneje sporočil, da je ves čas krožil nad ladjo, ki se je zelo naglo potopila. »Avala« je bil eden izmed najmodernejših parnikov naše trgovinske mornarice. Pripadal je »Jugoslovenskemu Lloyd« in niti par metrov pred ladjo.

Dve japonski podmornici sta pod vodo trčili druga ob drugo

Tokio, 3. febr. o. V pretekli noči se je pripetila v okviru velikih manevrov japonskega vojnega brodogradnega huda nesreča. Dve podmornici sta pod vodno gladino trčili skupaj. Eni se je kljub velikim poškodbam posrečilo dvigniti se iz morja. Parniki so ji takoj prihitali na pomoč in jo odvedli na varno. Druga podmornica »I 73«, v kateri je bilo 48 mož in oficirjev se je pogreznila 50 m globoko na dno morja. Potapljači so dognali, da je ostal

vsaj del mostva še živ. Iz Nagasakija so odposlali na pomoč posebno ladjo za reševanje podmornic, za sedaj pa še ni gotovo, ali bo prišla pomoč še ob pravem času. Govori se, da bo vrhovno poveljstvo manevrov postavljeno pred vojno sodišče. Nesreča se je baje pripetila zaradi tega, ker odgovorni poveljniki niso računali s tokovi pod morsko gladino, ki so zanesli podmornici eno proti drugi.

Manevri treh brodogradov na Atlantiku

Te dni se pripravljajo brodogradne vesile — Francije, Anglije in Združenih držav — na velike manevre na Atlantskem oceanu. Francoske ladje so že na poti deloma proti Antilom, deloma proti zapadnim francoski Afriki. Tu se bodo proti koncu tega meseca združile vse francoske voje ladje, ki se bodo udeležile letošnjih francoskih pomorskih manevrov, skupno okoli 80 ladij s 25.000 mornarji. V tem francoskem brodogradu so tri velike bojne ladje, dve diviziji križark, šest divizij izvidnic, dve eskadri torpedovk in dve eskadri podmornic ter ena matična ladja za letala.

Angleško domače brodograd (Home Fleet) je že sredi januarja zapustilo domače vode in je najprej izvedlo manjše manevre pri Gibraltarju, nakar se je del tega brodograda odpravil na obisk v francoske afriške luke v Sredozemlju, ostali del pa je odplul na obisk v portugalske vode in proti Maroku. Sredi marca se bo to brodograd skupaj s sredozemskim brodogradom vrnilo v Gibraltar, nakar bo odplul na Atlantski ocean na kombinirane manevre. Teh se bo udeležili pet linijskih ladij, ena matična ladja za letala, pet križark ter več torpedovk, podmornic in pomorskih ladij tako zvanega »do-

mačega brodograda«, obenem pa približno enako število edinic angleškega sredozemskega brodograda.

Medtem so tudi Združene države Severne Amerike zbrale na Atlantiku nič manj kakor 10 ladij različnih tipov z okoli 50.000 mornarji ter približno 600 letal s 3000 piloti. To ameriško brodograd je 10. januarja prišlo skozi Panamski prekop iz Pacifika. Tudi to brodograd bo izvedlo na Atlantiku v tem mesecu kombinirane manevre, nakar bo odplul na obisk v luke južnoameriških držav.

Istovrstnost velikih manevrov treh brodogradov je vzbudila v vseh pomorskih krogih v Evropi in na drugih kontinentih veliko pozornost.

Onemogočeni nemški gledališki igralci

Berlin, 3. febr. AA. Minister dr. Göttsche je izključil igralce in književnika Finka, igralca Kurta Papsta in igralko Ruth Meisler iz članstva nemške kulturne zbornice. Zaradi te izključitve ne bodo mogli omenjeni igralci v Nemčiji nikjer več nastopiti.

Beležke

Učiteljsko odposlanstvo pri ministru prosvete

Po vetni minister Bogoljub Kujundžić je prejel deputacijo učiteljev, organiziranih v Jugoslovenskem učiteljskem združenju. Deputacija je vodil predsednik beograjske sekcije Svetozar Popović, ki je razložil ministru prosvete celo vrsto peticij učiteljskih zadev. G. minister je obljubil, da se bo posebno zavzel za ureditev vprašanja napredovanja učiteljev, v kolikor bo to le mogoče glede na finančne možnosti, ki jih ima na razpolago.

Proračun dunavske banovine

Banska uprava dunavske banovine je pripravila proračun za l. 1939-40. Proračun bo obravnaval banovski svet na svojem zasedanju od 20. t. m. dalje. Njegovi izdatki znašajo 202.184.123 dinarjev, ter je za 19.909.303 dinarjev višji od izdatkov sedanjega proračuna. V proračunu so med drugim postavke za zidanje novega gledališča v Novem Sadu, za novinarski dom v Novem Sadu in za dograditev cele vrste gimnazijskih poslopj. Banovinske doklade bodo znašale tudi letos samo 20 odstotkov, šolska doklada pa 15 odstotkov.

Španski frankovci in katalonščina

Minister notranjih del v Franciji vladi don Ramon Serrano Suner je dal novinarjem daljšo izjavo o katalonskem vprašanju in okviru nove nacionalistične Španije. Dejal je med drugim: »Spoštovani bomo intimno življenje in globoko vsebino Katalonije na področju družine, kakor tudi na socialnem in gospodarskem področju. Katalonski jezik? Zakaj ne? Toda če bi imel služiti katalonski jezik kot orodje separatizma, potem ga bomo pobijali. Kdo si še more misliti, da bi bila katalonščina čimbeli pri onemogočanju španskega edinstva? Kdor računa s takim nestranskom katalonščino, naj ve, da ga bomo pobijali povsod. Za nas bo katalonščina sovražnica, če ne bo služila vsešpanski misli.«

Naloge nemške vojske

Vrhovni poveljnik nemške vojske general Brauchitsch je bil te dni na inspekciji v Drazdanih, ter je ob tej priliki nagovoril vojske z naslednjim nagovorom: »Naloga nemškega vojaka je da štiti in varuje čast, svobodo in življenjski prostor nemškega naroda. Hitler je v svojem velikem govoru dne 30. januarja znova poudaril željo nemškega naroda, da živi v miru z vsemi svojimi sosedi. Tega pa naš narod ne bo mogel storiti, ako ne bo imel močne vojske. Nemška vojska mora biti najboljša vojska na svetu in nemški vojak najboljši vojak na svetu. Zato je potrebno, da neprestano in tudi izven vojaške službe vzgajamo vojaškega duha, kakor je to odločil Hitler s tem, da je poveril predvojaško vlogo oddelkom SA. Tako je oddelki nemške vojske tesneje splojena s temi oddelki in preko njih tudi s stranko.«

Anglija in Francija

V svojem komentarju k poslednjemu Chamberlainovemu govoru v spodnji zbornici piše pariški oficijozni »Temps« med drugim:

»Vos svet ve, da je Anglija prav tako in pod istimi pogoji na strani Francije kakor Nemčija na strani Italije in da ni potem takem nobene moči, ki bi mogla zrušiti oba bloka velesil. Seveda pa to ne pomeni, da bi si morala ta dva bloka stati nasproti sovravno v Evropi. Nasprotno — in prav v tem je bistvo Chamberlainovih izjav — med demokracijami in totalitarizmi dža vami se mora poiskati osnova za sporazum in sodelovanje. Britanski državnik je meji svojega vidika prav, ko je dejal, da njegova politika pomirjevanja in sprave doslej ni utrpela porazov.«

Sedem Sedmogradčanov v rumunski vladi

V svojih poročilih o pomenu poslednje prenosovne rumunske vlade poudarjajo zlasti madžarski in nemški listi, da je sedem članov nove vlade doma s Sedmograščkega. Tako sta bila na primer za državno podajnika v poljedelskem ministrstvu imenovana Viktor Fingo in rektor poljedelske visoke šole v Cluju Mihail Scherban, oba s Sedmograščkega. Imenovanje Scherbana za državnega podajnika je še tem pomembnejše, ker je že v eni prejšnjih vlad bil državni podajnik za manjšinske zadeve. S Sedmograščkega je nadalje tudi nov prosvetni minister Nikolaus Segrei. Tudi za državnega podajnika v notranjem ministrstvu je bil imenovan sedmograški poslanec Baran. Razen tega sta s Sedmograščkega tudi oba nova ministra brez portfelja Trajan Pop ter bivši generalni komisar za manjšinske zadeve Silvio Dragomir.

Iz ČSR

Praga, 3. febr. h. Kakor znano, so bili v Bratislavi odpusteni vsi tamošnji profesorji, ki so bili Čehi. Nad 20 teh profesorjev je bilo sedaj nameščenih na visokih in srednjih šolah v Pragi in Brnu.

Praga, 3. febr. h. Danes se je vrnil v Prago madžarski poslanik grof Weckstein, ki je zapustil Prago po znanih incidentih na madžarsko-češkoslovaški meji pri Mukačevu. Madžarski poslanik je zopet prevzel svoje posle, s čimer se je normalizirali diplomatski odnosi med Madžarsko in Češkoslovaško. Prihodnje dneve bo končno veljavno urejen potniški promet na železnici Užhorod—Jašina, s čimer bo vzpostavljena direktna zveza med Češkoslovaško in Rumunijo.

Pariz, 3. febr. h. Predsednik republike Lebrun je sprejel v avdienci podpolkovnika Alborda, ki je bil imenovan za vojaškega atašea v Pragi. Kako znano, je imela doslej Francija v Pragi svojo vojaško mislijo, ki pa je bila po septembrskih dogodkih ukončena. Sedaj prihaja v Prago prvi francoski vojaški ataše.

Nizozemska zopet upa na prestolonaslednika

Haag, 3. febr. AA. Danes je bilo objavljeno uradno poročilo da pričakuje prestolonaslednik nov vesel dogodek okoli 15. avgusta.

Razvojne stopnje zблиževanja v Podunavju

V svojem francoskem komentarju o poslednjih diplomatskih dogodkih v Podunavju razpravlja Agencija Avala o dosežanih razvojnih stopnjah in naporih za zблиžanje med podunavskimi državami. M. d. drugim pravi:

Na poslednji konferenci sveta Male antante na Bledu so zunanji ministri Jugoslavije, Češkoslovaške in Rumunije podčrtali svojo voljo po poglobitvi ne le medsebojnih odnosov, temveč tudi odnosov z drugimi državami v tem predelu Evrope. Ta prizadevanja so naletela na najboljši odziv na Madžarskem. Predsednik vlade in zunanji minister dr. Milan Stojadinović, ki je dal pobudo za to akcijo, je z uspehom nadaljeval delo v tej smeri. Po blejski konferenci so se tako v madžarskem parlamentu kakor v madžarskem tisku pojavili glasovi o potrebi sodelovanja z drugimi podunavskimi državami. Sem je treba šteti tudi izjave ministrskega predsednika Imređyja in zunanje ministra grofa Csakyja.

Nedavni obisk grofa Ciana je le še po-

spešil ritem tega naravnega razvoja v podunavskem bazenu. Popolna konsolidacija odnosov na Jadranu je morala nujno vplivati tudi na razvoj odnosov v Podunavju. Grof Ciano je ob svojem odhodu izjavil: »Mi imamo najboljšo voljo za to, da bi omogočili pomirjenje in sodelovanje v podunavskem bazenu.« To je bilo dne 23. januarja. Rezultati razgovorov med Stojadinovićem in grofom Ciano so se k. alu pokazali. Dne 26. januarja je novi madžarski zunanji minister grof Csaky izjavil med drugim: »Naši odnosi z Jugoslavijo, ki se razvijajo s potrpežljivostjo, smislom in v medsebojnem zaupanju, se bodo v bližnji bodočnosti le še bolj utrдили. Madžarski narod želi iskreno in soglasno, da bi se Budimpešta in Beograd napotila čimprej na pot medsebojnega sodelovanja, ki bo v interesu obeh držav hkrati.«

Naslednja etapa v tem razvoju je bil obisk rumunskega zunanjega ministra Gafencu v Beogradu. Tudi ta obisk bo doprinesel k pospešenju dosežanih naporov za zблиžanje v Podunavju.

Sodna razprava o spopadu pri Sv. Križu pri Kostanjevici

Novo mesto, 3. februarja. Pred novomeškim okrožnim sodiščem se je davi ob 8. pred senatom trojice (predsednik s.o.s. Božidar Romih, prisodnika s.o.s. Durini in Logar) pričela glavna razprava proti posestniku Janezu Jerkoviću delavcu Francu Baniću mladostnemu kovarškemu pomočniku Karlu Jalovcu, Alojzu Bučiču posestnikovemu sinu Jožetu Novakoviću in njegovemu bratu mizarju Andreju, vsi doma iz Šutne pri Sv. Križu. Obtoženi so bili da so 9. decembra lani dogovorno napadli s kamenjem Antona Hribarja ter ga tako poškodovali, da je naslednji dan po zadobljenih poškodbah umrl. Dalje so bili obtoženi da so poškodovali s kamenjem Janeza Prca, Martina Unetića, Franceta Butarja, Franca Hribarja in Miha Zevnika. Vse te poškodbe so bile lažjega značaja. Janez Jerković je bil poleg tega še obtožen, da je istega dne streljal med družbo 50 ljudi in s tem ogrozil tuje življenje. Zgrešili so s tem kaznivaa dejanja po § 178/2 in 181/2 k. z. Jerković pa še po § 167 k. z. v zvezi s § 131 k. z. iz obširne obtožnice posnema-mo med drugim:

Dne 9. decembra ob 18. je bil pri Sv. Križu vodilni šoh J.R.Z. ki so se ga udeležili tudi možje in fantje iz okoliških vasi. Med njimi je bilo tudi več takih ki so šli na shod skozi šuto. Na shod so pa prišli tudi obtoženci z namenom da bi shod razbili. Čeprav so shod z raznimi medklaci res razbili so bili sami prisiljeni zapustiti lokal iz katerega so jih potisnili voliči J.R.Z. Nato so se zbrali v Stančevi gostilni pri Sv. Križu kjer so nekaj časa ponpvali zatek na so se vrnili domov. Ostavili so se v gostilni: Francu Jalovcu Okrog 21. se je vrnilo kakih 50 fantov in mož iz raznih vasi domov. Šli so mirno in fantje so prepevali. Ko se prišli morja streljaj daleč od Jalovčeve gostilne, je

Jerković ustrelil iz samokresa in krogla je švignila Unetiću in Jurmanu mimo glave, tako nato pa se je z Lozarjevega vrta vsulo kamenje na fante. Zadata sta bila Miha Zevnik in Jože Kljun. Fantje so nadaljevali proti poti domu a nanje se je znova vsulo kamenje. Več fantov je bilo laže poškodovanih težje zadet pa je bil Anton Hribar, ki mu je priletel kamen v glavo in se je nezvesten zgrudil. Naslednji dan je zaradi dobljene poškodbe umrl.

Pri današnjem zaslišanju je Jerković izpovedal, da je streljal samo enkrat, da bi jih prestrašil, ker so vdrlj za njimi in klicali »auf biks«. Banić je izpovedal da je bil na shodu pri Sv. Križu v Stančevi gostilni nato pa je Jalovčevi gostilni, zagovarjal pa se je da so bili izzvani. Večina obtožencev se je zagovarjala, da je bila izzvana.

Dopoldne so bile zaslišane še priče na popoldanski razpravi, ki se je začela ob 14. pa sta govorila najprej namestnik državnega tožila Trampuž in odvetnik Vebke, ki je zastopal zasebno udeleženko Franciško Hribarjevo za njima pa odvetnik dr. Drnovšek iz Brežic, ki je zagovarjal obtožence.

Ob 15.30 se je senat umaknil k posveto-vanju in ob 17. je razglasil sodbo, ki se glasi:

Vsi obtoženci so krivi da so dogovorno povzročili s kamenjem smrt Antona Hribarja in poškodbe ostalih in so obsojeni: Janez Jerković na 3 leta in 6 mesecev strogega zaporu, Franc Banić na 5 let robije in petletno izgubo častnih pravic, Karl Jalovec na 8 mesecev strogega zaporu, Alojzij Bučič ter Jože in Andrej Novaković pa vsak na dve leti in 4 mesece strogega zaporu. Jerković in Banić sta ostala v zaporu ostali štirje pa so bili zadržani izpuščen. Zagovornik je prijavil priziv.

V Curihu — 24 golov!

Čehi so včeraj dali našim temeljito lekcijo o pravem hokeju na ledu

Curih, 3. februarja. Danes se je, tukaj — in istočasno tudi v Baslu — začel turnir za svetovno in evropsko prvenstvo v hokeju na ledu na kat. sodeluje vsega 14 držav, med njimi vsa najmočnejša moštva v tej panogi (Amerika, Češkoslovaška, Anglija, Nemčija) in tudi dva novince — Finska in Jugoslavija.

Turnir se je v obeh mestih začel že popoldne, svečana otvoritev tekmovalja pa je bila zvečer pred začetkom spona na prvi večer.

Prve popoldanske tekme sta igrali v Baslu Nemčija in Finska. Nemci so nastopili kot veliki favoriti in so Fince odpravili brez posebnih težav z 12 : 1.

ČSR : Jugoslavija 24 : 0 (12 : 0, 5 : 0, 7 : 0)

V Curihu sta na drsališču Dolder otvorili turnir Češkoslovaška in Jugoslavija. Čehi so že v tej tekmi dokazali, da se morajo šteti med najresnejše kandidate za naslov svetovnih mojstrov, čeprav v Jugoslovenih niso imeli resnega nasprotnika. Jugosloveni so pokazali kopico začetnih slabosti in prejeli že v prvi tretjini igre tucat golov. Nekaj od teh gre tudi na račun razburjenja ob prvem nastopu proti tako slavnemu partnerju. V drugi tretjini je bil izkupilek znosnejši, v zadnjem delu igre pa so Čehi spet krepko navili svoj stroj in praviili v mrežo južnih bratov še 7 golov. Izid te prve tekme ki bo bržkone tal rekord letošnjega turnirja, je za Jugoslovanje opravičljiv, ker Jugosloveni niso p. v. v Švicu, da bi osvojili svetovno prvenstvo, temveč zato, da bi se učili.

Svica : Latvija 12 : 0 (5 : 0, 3 : 0, 4 : 0)

Takoj po svečani otvoritvi sta nastopili ekipi Švice in Latvije. Latviji so prav tako od vsega početka igrali precej podre-jeno vlogo in so že v prvi tretjini igre morali spravit petkrat ploščo iz mreže. Tudi pozneje jim ni mnogo uspelo in so morda dva-ali trikrat spravili domačine v zadrego, bila pa je zelo majhna Latvija pa so bili kljub povprečnemu znanju vendar-le za razred ali še več boljši od Jugoslovenov.

Jugoslavija igra jutri zvečer ob 20. s Švicu, ki se seveda tudi v tej prvi tekmi dvostručnega rezultata.

Italijanska kritika

Rim, 3. febr. AA. Vsi isti komentirajo izjave predsednika Roosevelta proti totalitarnim državam, pri čemer poudarjajo da so izzvalne in da vsebujejo nevarne grožnje. »Messaggero« pravi, da so te izjave takšne, da morejo služiti neodgovornim bojažljivim elementom v Evropi kot bodilo v njihovih težnjah. Na ta način Roosevelt podpira težnje Moskve. List dalje dokazuje, da je Roosevelt prekršil ustavo in da s hitrim tempom pripravlja svojo diktaturo, na podlagi katere bi imel izključno pravico napovedovati vojno in sklepati mir.

»Popolo di Roma« poudarja, da je svet doslej poslušal samo tendence laži proti totalitarnim državam. Sedaj gre za večjo stvar, za orjaški poskus, da bi se ustvarila vojna pehoza in da se istočasno pravi alibi za vsak primer. Roosevelt je že s svojimi zadnjimi izjavami prevzel poveljstvo nad bojivimi demokracijami. Roosevelt skuša na ta način odstaviti z dnevnega reda razpravo o polomu svoje notranje, zunanje in gospodarske politike.

Angleški avtomobili za Kitajsko

London, 3. febr. AA. Pričakujejo, da bo v kratkem podpisana pogodba za nabavo 300 vojaških avtomobilov Kitajski za transport blaga med Burmo in Junanom. To narčilo naj bi se plačalo iz angleškega kredita 500.000 funtov sterlingov, ki je bil odoben Kitajski lani meseca decembra. Poročajo tudi, da so se začeli razgovori za poročilnih obsežnih kreditov Kitajski namenjenih za izpolnitev željeznih in brzojavnih potrebščin.

Predsedniške volitve v Franciji

Pariz, 3. febr. br. Predsedstvi poslanske zbornice in senata sta se sporazumeli, da bo francoski parlament 6. aprila izvolil novega predsednika republike. Narodno predstavništvo, ki bo tokrat izločilo 908 poslancev in senatorjev, se bo zbralo v sejni dvorani v Versaillesu. Štiri dni po izvolitvi bo novi predsednik republike prevzel svoje novo mesto. Za najresnejšega kandidata velja staj ko prej predsednik poslanske zbornice in bivši ministrski predsednik Edouard Herriot.

Danska kraljevska dvojica na Rivieri

Pariz, 3. febr. AA. Danski kralj in kraljica sta prispela danes v Cannes.

Iz sodne službe

Beograd, 3. febr. p. V sodni službi so bili premešeni kancelisti Franc Strohssack iz Zuzembeke v Novo mesto, Ana Košir iz Radovljice v Skofjo Loko, Irena Apatić iz Murske Sobotne v Dolnjo Lendavo ter uradniški pripravnik Stefan Gerički iz Dolnje Lendave v Mursko Sobotu.

Vremenska napoved

Zemunska: Polagoma se bo zjasnilo, mirno in buho vreme, ponoči zmeren mraz, jutraj megle v dolinah in kotlinah. Dunajska: Nobena bistvena izprememba sedanjega vremena, v prihodnjih dveh dneh pončje precej mirno, podnevi pa nekoliko pod ničlo, v gorah ugodno vreme.

Tragedija dr. Savića in dr. Kučerove

je zbudila splošno obžalovanje v vsej državi

Ljubljana, 3. februarja. Tragična smrt bivšega šefa zdravilišča za tuberkulozo v Topolšici, najuglednejšega fitzeologa v državi, dr. Vase Savića, in njegove asistentke dr. Marije Kučerove je v vsej naši javnosti zbudila pretresljiv odmev, saj je bil dr. Savić skoraj dve desetletji šef našega najbolj slovečega zdravilišča za jetične in je pri njem razen tisočev pacientov z juga iskalo uteha in pomoči tudi na stotine bolnikov iz naše ožje domovine.

Dr. Savić je prevzel vodstvo Topolšice poleti 1922, ko se je pravkar vrnil v domovino s specialnih študij v inozemstvu. Topolšica, ki je bila do takrat skromen sanatorij, zgrajen na tradiciji starega topolškega kopališča, je pod njegovo večjo roko v nekaj letih dosegla renome našega prvega zavoda za zdravljenje tuberkuloznih. Medtem ko je pred dr. Savićem zmoget delo v zdravilišču en sam zdravnik, je število pacientov pod njegovim vodstvom v kratkem tako naraslo, da je zavod potreboval po štiri in po več specializiranih strokovnih moči. Z navalom bolnikov je rasel sanatorij sam, novi, modernno opremljeni paviljoni so nudili zatočišča zmerom večjim množicam zdravja potrebnim. Vsi, ki so iskali pomoči pri njem, so dr. Savića ohranili v spominu kot najboljšega človeka in zdravnika. Z obdobjem njegovega vodstva je poglubil v vsak primer, a razen prebivalcem sanatorija je bil kot vzoren samaritan zmerom na razpolago tudi vsem okoličanom, ne da bi bil kdaj terjat račun.

Lahko se reče, da je Topolšica njegovo življenjsko delo. Nedavno je bil iz Topolšice premeščen za šefa internega oddelka splošne bolnišnice v Beogradu. Po pravoslavnem božiču se je preselil v Beograd. Premestitev iz Topolšice je zanj pomenila slovo od programa, ki si ga je bil kot znanstvenik in zdravnik načrtal za življenje. Sredi januarja ga je obiskal na njegovem stanovanju v Birčaninovi ulici neki znanec trgovca, kateremu je dr. Savić potožil, da ne more več živeti. Znanec mu je svetoval, naj odloži svoje mesto v splošni bolnišnici in začne privatno prakso. Dr. Savić mu je odvrnil, da tega ne more, ker ni bil nikoli vajen, delati za denar, pa tudi sredstev mu manjka, da bi začel zasebno ordinacijo. Čeprav je od kraja še upal, da se vrne v Topolšico, je zadnje dni obupal do konca. V sredo ponoči je iz svojega stanovanja skočil na trotoar, za njim pa je šla v smrt tudi njegova asistentka.

Kronično zagatenje in njegove slabe posledice, posebno motnje v prebavi, se lahko odpravijo z davno preskušanim domačim sredstvom za čiščenje, z naravno »Franz-Josefov« grenčico, ki se tudi po daljši uporabi odlično izkaže. Oni, ki so bolni na želodcu in črevesju, a pijejo »Franz-Josefov« vodo, so zelo zadovoljni z okusom kakor tudi z njenim učinkom.

Ogi. reg. št. br. 15. 483-35

Dr. Savić je bil po rodu iz Perleza, kjer se je rodil leta 1893. Gimnazijo je absolviral v Petrogradu, medicinske študije pa je začel v Budimpešti, nakar se je specializiral v Švici, Angliji in Ameriki za pljučno kirurgijo. Dr. Savić je v strokovnih krogih užival velik ugled. Topolšica je pod njegovim vodstvom postala ravnateljstvo specialistov za fitzeologijo. Napisal je celo vrsto strokovnih del in šele pred meseci je izšla njegova knjiga »Problem tu-

berkuloze in smernice njegovega reševanja v Jugoslaviji«, v kateri je podal sintezo celotnega dela za zatiranje tuberkuloze v povojnih letih pri nas.

Njegova asistentka dr. Marija Kučerova je bila hčerka znanega hrvatskega fizika in astronoma. Studirala je na Dunaju in v Parizu, nato pa je vsa leta spremljala dr. Savića na poti njegove znanstvene kariere.

Ogromna množica pri slovesu

Trupli obeh pokojnikov so prepeljali v Petrovgrad

Beograd, 3. febr. o.

Ob mrtvaškem odru pokojnega primarja dr. Vase Savića in njegove asistentke dr. Marije Kučerove se je davi zbrala ogromna množica ljudi, ki je obema velikima dobrotnikom tuberkuloznih bolnikov izkazala svoje poslednje spoštovanje. Dopoldne so oba odpeljali v Petrovgrad, kjer ju bodo jutri pokopali. Z njunega doma ju je po mestu spremljala taka množica ljudi, kakršne že zlepa ni bilo pri nobenem pogrebu v prestolnici.

Nepregledna množica sveta, posebno mnogo pacientov obeh pokojnikov, ves medicinski zbor v Beogradu in nešteto študentov je prišlo k slovesu. Med pogrebi so bili najuglednejši zastopniki prestolnice medicine. Od obeh pokojnikov se je poslovilo devet govornikov, ki so vsi z najglobljo pieto govorili o velikem delu

pojkonega dr. Savića in o žalosti, ki je prevzela vso prestolnico ob izgubi enega naših najposobnejših zdravnikov. Kot zastopnik ministrstva za socialno politiko je govoril inspektor Mihalović, za tovarše in sodelavce se je od obeh pokojnikov poslovil dr. Stevan Zagorčić, v imenu Centralnega higienskega zavoda je govoril dr. Bogoljub Konstantinović, dr. Miloš Sekulić se je poslovil kot zastopnik društva specialistov za tuberkulozo, prof. dr. Milko Minjanin kot zastopnik beograjske univerze, dr. Mile Petrović v imenu Zdravniške zbornice in protituberkulozne lige, v imenu pacientov inženjer kemije Radi-voj Maksimović, ki ga je pokojni ozdravil, v imenu študentov pa Pero Ničić. V imenu mater, ki jih je zdravila pokojna dr. Marija Kučerova pa je toplo govorila ga. Lukićeva. Slovo se je vseh prisotnih globoko dojnilo.

Za 35 let službe 436 din pokojnine

Tragični veterani dela med našimi železničarji

Ljubljana, 3. februarja. Poleg starih upokojencev pri rudnikih, ki dobivajo za dolga desetletja naporne službe po nekaj dinarjev mesečne pokojnine in vseh staroupokojencev v najrazličnejših panogah državne službe, imamo tudi v železniški stroki tragične veterane dela, ki pa so bili upokojeni po odredbah, ki spadajo v novejšo dobo in so dolga leta delali in živeli v varljivih nadah lepih obljub.

Tragedija teh veteranov dela je za laika težko razumljiva, kar pač ni čudno, ko vidimo, da je tudi mnogi železniški strokovnjaki dobro ne poznajo, in da ta problem po mnogih intervencijah in pretresljivih prošnjah še zdaj ni rešen. Za javnost, ki ne sme ostati brezbrizna pri kruti usodi velike skupine dobrih, zvestih delavcev, naj sledi v naslednjem poljudnem opisu čudnega problema, podprt z nekaterimi nazornimi primeri:

Država je leta 1923 prevzela železnice z vsem njenim premoženjem in osebjem. Njene fondne je likvidirala in namesto njih je bilo z zakonom določeno, da bodo prevzeti železniški uslužbenec prejeli pokojnino iz državne blagajne. L. 1923 je bila izdana prva pragmatika za državno prometno osebo, s katero so bili vsi uslužbenec zadovoljni, ker je bilo določeno, da se računajo vsa leta za stopnjo in pokojnino, in so tako postale že pridobljene pravice v nekdanjih pokojninskih skladih odveč. Toda po treh letih se je uveljavilo o zakonu novo tolmačenje, po katerem se uslužbenec računajo samo nastavljeni leta za napredovanje. Na območju ljubljanske železniške direkcije je bilo okrog 130 uslužbenec, ki so bili nastavljeni l. 1926, degradiranih na nižjo stopnjo plač, kar pomeni, da so z 20 in celo 30 leti službe izgubili po 30 odstotkov že itak reduciranih mesečnih prejemkov.

V kolikor niso bile pravice do pokojnin po službenih letih razveljavljene s finančnimi zakoni in naredbami, so bile razveljavljene z novim zakonom o prometnem osebu l. 1931, ki je napravil velikansko razliko med nastavljenimi pred in po 1. septembra 1923. Po 1. septembru 1923 nastavljeni so avtomatično izgubili večino službenih let za pokojnino: mlajši po 10, starejši po 20, najstarejši nad 30 let, nekateri pa sploh vse.

Po l. 1931 se upokojitve izvajajo takole: Uslužbenec, nastavljenemu pred 1. septembrom 1923, se priznavajo vsa leta ne glede na to, koliko let je bil nastavljen in koliko nenastavljen. Nekdo je bil nastavljen tik pred 1. septembrom 1923, ko je imel recimo 20 let službe. Vseh teh 20 let se mu je računalo za plačo in pokojnino. Služil je potem še deset let, nakar je bil s 30 leti skupne službe upokojen in dobiva

kot zvanilnik II. kategorije 1400 do 1500 din netto mesečne pokojnine. To je v redu. Drugemu uslužbencu, ki je stopil v železniško službo takrat, ali pa že prej kot prvi, a je bil nastavljen šele leta 1924, pa so pri upokojitvi l. 1937 priznali samo 13 nastavljenih let in dobi samo okrog 600 din mesečne pokojnine, ker mu ostalih 24 in še več let niso priznali, oziroma vračunali.

Tretji uslužbenec enake kategorije, ki je bil po naključju šele l. 1926 nastavljen, pa je dobil po 36 letih celokupne službe pri upokojitvi l. 1937 za zadnjih 11 službenih let samo 436 din mesečne pokojnine. Četrty primer: služitelj, ki je služboval od l. 1899, a je bil nastavljen po naključju l. 1928, je bil zaradi starosti l. 1936 razrešen službe ter odpuščen brez vsake pokojnine, ker mu je manjkalo še 17 mesecev do 10 »nastavljenih« let.

Po glej naključje, v prvi vrsti pa menda zaradi pomanjkanja kreditov, so bili mnogi slovenski železničarji, uslužbenec nekdanje južne železnice, tako pozno nastavljeni, da so za desetletja zveste, naporne službe izgubili velik del pokojnine ali pa sploh vse. Kakor že rečeno, so bile te tragedije povzročene z zakonom l. 1931, in skrajni čas bi že bil, da se popravijo s primerno naredbo v zvezi s finančnim zakonom. S pritožbami na državni svet so nekateri prizadeali dosegli pravičnejše upoštevaje službenih let, kar je seveda tudi dokaz in poziv, da ne more in ne sme ostati pri sedanjem določanju pokojnin, in da se morajo krivice popraviti.

Vladika Strossmayer

Pred 124 leti se je rodil v Osičku Josip Juraj Strossmayer, ki je postal veliki jugoslovanski ideolog, narodni dobrotnik in najslavnejši katoliški duhovnik med Jugoslovenci. Svojo prvo duhovniško službo je nastopil kot kaplan v Petrovaradinu, revoluacija leta 1848. pa ga je zatekla na Dunaju, kjer je predaval na vseučilišču kanonsko pravo. Konec leta 1849. je bil imenovan za škofa, 29. septembra l. 1850. pa je bil ustoličen v Djakovu, kjer se je njegovo plodno življenje zaključilo 8. aprila l. 1905.

Vladika Strossmayer je bil pesnik duše, junak volje, glasnik resnice in pravice, apostol in pionir jugoslovenske misli. Bil je prvi Hrvat v Jugosloveni, čigar ime je s spoštovanjem izgovarjala vsa Evropa, bil pa je tudi veliki Slovan, velik Evropejec in — lahko bi se reklo — velik član vsega človeškega občestva. S svojim bistvom in delom je izpolnil ves 19. vek naše kulturne in politične zgodovine.

Rumunski zunanji minister Grigorij Gafencu je bil ob obisku v Beogradu dva dni gost predsednika vlade dr. Stojadinovića

V mladih letih se je zavzel za ilirsko ideologijo, ki je imela za osnovni cilj narodno edinstvo, in ta misel ga je vodila skozi celo življenje. V slovenskem bogoslužju je videl najtrdnjše most k edinstvu in hudo je bil potr, ko je spoznal, da v Rimu nimajo pravega smisla za dediščino slovenskih apostolov Cirila in Metoda. Na cerkvenem koncilu l. 1878 je odločno nastopil proti papeževi nezmotljivosti ter ga je ta nastop proslavil po vsem svetu. Na vsem slovenskem jugu ni bilo narodne ustanove in pokreta, ki ne bi bil deležen njegove moralne in gnotne podpore. Za tiskarno na Cetinju je prispeval prav tako rad, kakor za kakšno slovensko sokolsko ali drugo narodno društvo. Zlasti pa je podpiral delo Jugoslovenske akademije, kateri je poklonil veliko vso in dragoceno zbirko slik, ter borbo za vseučilišče v Zagrebu.

Svoje misli in ideje je veliki vladika označil z naslednjimi besedami:

»Jedinstvo, sloga i ljubav našega naroda bila mi je i jest mi i sada jedina najveća želja na ovome svijetu. Ja sam za to jedinstvo, za tu slogu i ljubav vazda mislio, vazda radio, pa ma da su me mnogi krivo sudili i osudili. A za to jedinstvo naroda našega ja sam pripravan i život svoj žrtvovati. Narod naš je siromašan, biju ga teške nevolje, narod nema prijatelja, ali svemu će se pomoći, ako dodjemo do jedinstva. I kad se budem rastajao sa svijetom, posljednja će mi molitva biti za jedinstvo naroda mog: »Svemogući Bože, smiluj se mome dobrom narodu i ujedini ga!«

Kar je veliki vladika storil z delom, dobroto in blago besedo, tvori trajno korist za vse Jugoslovane in ves jugoslov. narod mora ostati zvest njegovim svetim idealom jugoslovenskega bratstva.

Škof dr. Gnidovec †

Gospod škof dr. Janez Gnidovec je večeraj jutraj ob 5. umrl v ljubljanskem Leonišču. Ze precej časa je bil močno opešan. Bil je skrajni čas, da se je pred nekaj tedni zatekel iz Skoplja v nego ljubljanski zdravnikov. Zal mu niso mogli več pomagati. Izgubili smo plemenitega svetnika, čigar dobrota se najbolj kaže v tem, da za pokojnikom ni ostalo skoraj prav nič dediščine.

Po rodu je bil iz Velikega Lípovca na Dolenjskem, gimnazijo je študiral v Novem mestu, bogoslovje pa v Ljubljani. Duše je pasel v Idriji in v Vipavi, potem pa je šel na Dunaj študirat klasično filologijo in je bil 1903 promoviran za doktorja filozofije, nakar je služboval na gimnaziji v Kranju. Potem je postal prvi ravnatelj škofskih zavodov v St. Vidu. Po prevratu je asketski mož vstopil v

misijonsko družbo in jeseni 1924 je bil imenovan za škofa v Skoplju s sedežem v Prizrenu. Med katoliškimi verniki Južne Srbije, med domačini nič manj kakor med slovenskimi rojaki, si je pridobil vse spoštovanje. Vneto je služil kulturnemu napredku mnogo preizkušene pokrajine na našem skrajnem jugu. Ključ ljubezni do rodne domovine pa ga je privedel nazaj, da bo našel večni počitek v rodni grudi. Truplo počiva na mrtvaškem odru v škofjskem dvorcu, zadnjo pot pa bo nastopil zaslužni škof v ponedeljek ob 10. iz cerkve Srca Jezusovega. V zgodovini naše cerkvene hierarhije bo g. dr. Gnidovec trajno ohranjen časten spomin.

Pismo in naselbine

»Abesinije«

Sp. Dobrava, 2. februarja

Kakor se je v časopisu že pisalo, je nastala kraj Maribora ob Ptujski cesti nova delavska naselbina. Kraj se uradno imenuje Sp. Dobrava, a Mariborčani mu pravijo Abesinija. Tu so se naselili delavci po večini s Tezno in Pobrežja, ker niso zmogli tamkajšnjih visokih najemnin in da si ustanove lastni dom. Tudi se je že pisalo, da mladina iz Dobrave zahaja v šolo na Tezno, saj je šola v Hočah oddaljena dve uri, šola v Razvanju pa debelo uro dobre moške hoje, in to povečini brez pravih poti.

Iz zadevnega dopisa, ki ga je te dni prišel »Slovenec«, se da sklepati, da neki gospod, ki je blizu šolskega odbora na Tezno, gleda dobavne otroke precej po strani. To je pokazala tudi božičnica, ko se je delala razlika med otroci iz Dobrave in s Tezno. Temu gospodu povemo, da so se nabirali darovi za učence tezenske šole in ne samo za tezenske otroke.

Pisec se zgraža nad otroci, ki se poti, kajto leto in dan po gozdovih, in je ves v skrbeh zavoljo njih vzgoje. Zraven omenja tuberkulozo in kriminal ter pravi, da se je na seji govorilo o nekakem zavetišču in tudi o potrebi krajevne šole. Šola je prepotrebna, a tudi kaj drugega je še potrebno. Vemo pa, da bodo to še dolgo časa naše pobožne želje. Glede na tuberkulozo povem samo toliko, da je v mestih polno delavskih stanovanj, ki so hujša legla jetike kakor pa barake in hiše iz blata v Dobravi. O kriminalu pa se tako malo sliši pri nas, da ni omembe vredno. Bilo je nekaj primerov, a to so zakrivilo otroci, katerih starši ne zahajajo v tvornico na delo.

Pisec dopisa v »Slovenec« naj se pomiri in ne šteje vse otroke med pokvarjene. Krivdo naj išče drugje in ne na »Abesiniji«. Tudi v »Abesiniji« so starši, ki imajo smisel za vzgojo svojih otrok, kakor so tudi na Tezno starši, ki tega nimajo. In pokvarjenih otrok ni v gozd, ampak jih je iskati vse drugje. Naj se torej dotični gospod prepriča, da nismo vsi starši onih 500 otrok brezbrizni za svoje otroke, čeprav smo delavci.

Nadalje je laž, da starši puščajo otrokom lonček kave in kos kruha jutraj za ves dan. Ako delata oče in mati v tvornici, gotovo delata zato, da bi sebi in svojim otrokom prislužila za hrano in oskrbo. Otroci tudi niso za časa odsotnosti staršev brez nadzorstva. Nanje pazijo starejši bratje ali sestre ali pa dekle.

Kakšne namere je imel dopisnik, ne vem. Ali tako mrzi otroke iz »Abesinije«, ali pa se mu hoče zaslug, ki si jih bo prisvajal, kadar bomo dobili v Dobravi šolo in zavetišče. Rečemo mu samo. Ne poni, žuj svojega bližnjega, četudi je delavec!

Vesela smučarija v Bosni

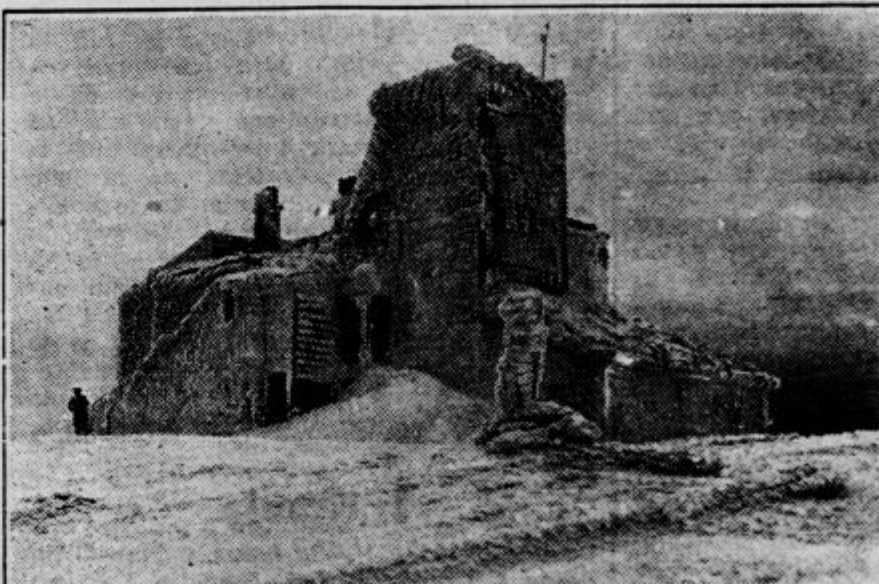
Sarajevo, 2. februarja. Smučarstvo, ki je bilo pred nekaj leti v Sarajevu le malo znano, se je v zadnjih nekaj sezonah naravnost neverjetno razmahnilo. Danes smuča v Sarajevu staro in mlado, moško in žensko, le muslimank je še bolj malo, ki smejo svobodno ven. Sarajevski smučarji, pa tudi vsi oni, ki se sicer postavljajo v dresu z dilcami in se širokoustijo s svojimi uspehi, dilc pa nikdar ne privežejo na noge, hodijo iz Sarajeva radi na smuk na Jahorino. Jahorina ima dovolj res lepih terenov za smučanje, samo premalo so se znani in pa organizacija morda še ni taka kakršna bi morala biti. Zimski sport se pri nas šele razvija in se mora zato boriti z različnimi, čisto jako velikimi težavami. Vem, da so mnogi, ki so se pred dvema letoma udeležili tekmam na Jahorini, odšli razočarani, toda naj bodo pravični in naj priznajo, da je vsak začetek težak in pa da mora biti pravi sportnik tudi z malim in skromnim zadovoljen. Prihodnjiki bo gotovo vse druge. Razmere se bodo izboljšale, pa tudi prireditelji bodo imeli več izkušenj v prirejanju podobnih prireditev.

Vsi oni, ki Jahorino poznajo, trde, da ima precej naravnost idealnih terišč za smuko. Ima pa še eno prednost: blizu je. Nekaj postaj z vlakom, pa smo na Palah, nekdo mali planinski vasi, ki pa postaja pravi letoviški in zimski raj. Vlaki, ki vozijo ob sobotah in nedeljah na Pale, so vedno nabiti. Toliko se vozi smučarjev, da skoraj ni mogoče dobiti prostora in da je človek v večni nevarnosti, da pride v nezaželjen dotik z njihovimi smučkami. To

pa prav nič ne moti veselja in dobre volje smučarjev, ki si že itak kratko vožnjo krajšajo še s šalami, smehom in petjem. Vile rastejo na Palah ko gobe po dežju. Mnogi sarajevski zdravniki so sezidali tam svoje vile in weekend-hiše, zidajo pa tudi drugi, ki potem poleti oddajajo sobe letoviščarjem. Paljanska občina je začela smotrno skrbeti za tujski promet in nekdo je celo sprožil idejo, da na Palah zgradi letališče, da bi se turistom, ki prihajajo od daleč, ne bilo treba stiskati po več ur v prenapolnjenih vlakih. To seveda še ne bo kmalu res, nekdo bo pa morda le tudi to dopolnilo.

Oni, ki jim je predaleč na Jahorino, ostanejo tudi pozimi kar na Palah, kjer imajo dovolj priložnosti za smučanje. Po prvih pobožjih Jahorine, ki se dvigajo takoj nad Palami, je zlasti ob nedeljah vse živo. Tu so oni, ki delajo v sneg pike in pomišljajo, pa tudi oni, ki prihajajo sem samo zato, da se vsaj enkrat na teden naučijo solca in svežega zimskega zraka. Vsega je tu dovolj: pesmi, smeja, vriskanja in šal, tu in tam je seveda tudi kaka solza, bodisi od sramu, če je bil kdo le preneroden, ali pa od bolečine, če je bila pika kar preveč odločna.

Drugi pa gredo prav na Jahorino (1913 m). »Koliko je Jahorina planina, siv je soko preleteti ne može, a kam li dobar junak na konju« — pravi narodna pesem. To je veljalo nekdanj — danes pa prav gotovo ne več, ko se celo v najhujšem snegu smučarji z dilcami sprehajajo po Jahorini. Od Pal je dobre tri ure hoda. Pot je lepa, posebno zdaj, ko je vojska zgradila

Observatorij na Bjelašnici v zimskem ornatu

vožno pot do svojega planinskega doma na Policah pod vrhom. Nedaleč od tega doma je tudi vojaška smučarska skakalnica, zgrajena samo za manjše skoke. Malo nad tem domom je Planinski dom prestolonaslednika Petra, last planinskega društva Romanije in sezidan leta 1934. To je že pravi planinski hotel in je navadno vedno poln. Med gosti je poleg Sarajlij zlasti mnogo Zagrebčanov in Beograjčanov. Nad tem domom je še mala planinska kočica, namreč na Vukelihih vodah, pod najvišjim vrhom, Golo Jahorino. Pod njo je posebno slovito terišče za začetnike (»Idiotenweise«).

Med obiskovalci Jahorine je, kakor povsod, mnogo takih, ki prihajajo gori res

»Indijanska glava«, ki jo je oblikovala zima

samo zaradi smuke, še več pa je morda onih, ki hočejo biti samo moderni in prihajajo gori samo zato, da potem lahko rečejo, da so bili pozimi na Jahorini. Mnoge dame bi rade pokazale tam samo svoje sportne in nesportne obleke in kostume, do smučanja pa od prevelike zaposlenosti s samimi seboj sploh ne pridejo. Dotim pravih smučarjev v hotelu skoraj ni videti, ker so vedno na terišču, se drugi gostje med tem zabavajo s plesom, kartami in flirtanjem. Zlasti zvečer je v hotelu na Jahorini vedno zelo živahno in veselo.

Bosna in sarajevska okolica sta v ostalem polni dobrih terišč, samo vedeti je treba zanje in poiskati jih. Samo tri ure

hoda od Sarajeva je Crepoljsko s tremi planinskimi domovi, ki se pri smučarjih vedno bolj uveljavljata. Na Crepoljskem so, kakor na Jahorini, vsako leto društvene in tudi meddruštvene tekme sarajevskih planinskih in sportnih društev. Tudi smučarski tečaji, ki so trajali po več dni, so že bili gori. Pri Crepoljskem je posebno ugodno to, da izletniki niso vezani na vlak in da lahko pridejo in gredo, kadar hočejo.

Za pogumnejše pa imajo tudi daljše in napornejše ture. Predvsem mislim Bjelašnico (2068 m), ki jo zmore količjak izvežban turist v dveh dneh. To je v bližnji oklici Sarajeva najnapornejša partija, je pa zato lepa in za smuko idealna. Na Bje-

Danes ob 20.30 uri ples Absolventov drž. trgovskih šol v Ljubljani pod geslom

DEBET-KREDIT

Pod visokim pokroviteljstvom trgovskega ministra g. Ing. Nikola Kabalina
gđe Milica Polajnarjeva.
Bežigrasjski pevski oktet.
Operni baletni trio.

TRGOVSKI DOM

Ronny-jazz
Buffet.
Bar

Domače vesti

General „Zamuda“

Te dni je umrl v Londonu ameriški general Clinton Falls. Njegovo ime je zaslovelo v Zedinjenih državah ne zaradi kakšne slavne bitke, temveč zaradi tega, ker je baje vedno prepoznal plesni na bojiščih. Svojo kariero je pričel l. 1898 v špansko-ameriški vojni. Bil je takrat še mlad konjeniški oficir. Dobil je povelje, naj odide takoj na Kubo. Dan pred doletenjem odhoda je padel s konja si zlomil nogo in ostal nekaj tednov v postelji. Ko je okrevanje in odpoval na fronto, je dospel na bojišče ravno v trenutku, ko je bilo slednje premirje.

Enako je zamudil rusko-japonsko vojno, pri kateri naj bi sodeloval kot ameriški opazovalec. Ko se je izkrcal na Daljnem vzhodu, je pod pritiskom japonske vojske ravno padel Port Arthur. Leta 1912 je prišel zopet kot ameriški opazovalec, sledeč pravčasno na balkansko bojišče, vendar pa ni prisostvoval niti eni bitki. Čim je namreč prišel v Beograd, je hudo zbolel in ležal v postelji vse do premirja. Ta svojevrstna usoda ga ni zapustila niti med svetovno vojno. Ko je prišel 10. novembra 1918 na čelu svoje divizije preko Atlantika v Brest, se je ravno izkrcal pa je že bilo podpisano premirje med antanto in Nemčijo.

Med abesinsko vojno, katere se je hotel udeležiti kot opazovalec Zedinjenih držav, je zopet zbolel. Sedaj je čakal na dovoljenje ameriške vlade da prisostvuje kot njen opazovalec japonsko-kitajski vojni. Ko je bil privatno obveščen, da bo v kratkem dobil dovoljenje za odhod na kitajsko bojišče, je pa umrl.

Spomin na srbski revolucionarni pokret leta 1904. V Valjevu bodo jutri z le. po savnostjo obujali spomine na upor srbskega ljudstva proti turškim oblastnim. Kom, ki je bil v krvi zadušeni 5. februarja leta 1905, ko je na mosu na Kolubari Fočić Mehmed aga s svojim spremstvom ubil privike vstaškega pokreta Alekso Nenadića, Ilijo Bircanina in druge. O tej vstaji ki je imela svoje središče v Valjevu je prireditveni odbor izdal obširno spomenico, ki naglašja, da srbska nacionalna revolucija leta 1904 ni bila samo posledica ljudske stiske in bede, marveč da je bila izvedena tudi v želji in prizadevanju po ustanovitvi narodne države. Kakor vsi srbski osvobodilni pokreti, tako je imela tudi ta vstaja širši cilj jugoslovenskega Piemonta. S spominom na to poštovanje hoče Valjevo zdaj s svojo proslavo manifestirati za jugoslovensko idejo. Glavno torišče zgodovinske vstaje pa je tudi v svetovni vojni igralo veliko ulogo, ko je znamenito kolubarsko bitko vodil vojsko, vodja življenja M.Š.Č. sin valjevskega kralja. Zaradi tega so Valjevčani sklenili, naj se čimprej postavi spomenik ki bo ovekovečil stare junake Nenadića, Bircanina in tovariše ter vojvodo Mišića.

Velika pevška prireditev v Beogradu. Jugoslovenska pevška zveza, v kateri je vključenih okrog 350 pevskih društev iz vseh krajev države, prireja v Beogradu za pravoslavne blinčarje in praznike jugoslovenski pevski zlet, s katerim bosta združena dva pomembna jubileja — stoletnici Srbskega pevškega društva v Pančevu in kotorskega pevškega društva „Jedinstvo“. Zleta se bo udeležilo nad sto v zvezi vključenih društev in se bo tako v Beogradu zbralo nad 10.000 pevcev iz vseh pokrajin. Pevski zlet bo veličastna narodna in kulturna manifestacija.

Kongres Jadranske straže, bo kakor smo že poročali, 11. 12 in 13. t. m. v Zagrebu. Seja glavnega odbora bo 13. t. m. v prostorih Trgovske in industrijske zbornice. Na seji bodo podani referati oblastnih odborov in poročila Udeleženci kongresa imajo na državnih železnih 75 odstotni popust za čas od 9. do 15. t. m.

Služba zdravniška združene zdravstvene občine Kostanjevica, okraj krški, je razpisana. Prošnje se naj vložijo pri kr. banski upravi v Ljubljani do 20. t. m.

Danes Vel. gasilski ples v Kranju

lašnico prideš z raznih strani; v vseh smereh so tudi p'ansinske koč, da turisti lahko prenoče. Navadno pa gredo z ilidze preko izviru Bosne na Igman ki ima še pragozdove z volkov in medvedi, potem pa preko Hranjskega stana in Velikega Polja, kjer je znana farma srebrnih lisic na observatorij na vrhu Bjelašnice. V observatoriju kraljuje domala v večnem ledu in snegu (ker je le malo mesecev v letu, da na Bjelašnici ni snega) 77letni Čika Jozo, največji prijatelj vseh turistov. On že več ko 20 let pošilja po svetu natančna meteorološka poročila in baje skoraj prav tako dolgo ni zapustil svojega kraljestva da bi stopil v dolino. Njegov dom je pozimi prava gora ledu. Se le ko prideš bliže vidiš, da ima ta gora tudi razp. ke, namreč okna in vrata. O vetru, ki rogovili gori, ne bom niti govorila, saj je še poleti tak, da Čiku Jozu ni treba odpirati tvojih oken ki so leto in dan zadela z mahovino. Če pa odpre vrata, je kljub zaprtim oknom v sobi prepričljivo vetrovomer je nekoč izdržal brzino vetra 130 km na uro, potem pa kapituliral. Vetr ga je prelomil in potem zmagovalno tuče nadaljeval pot Stara navada je med turisti da posebno za božič obiščejo Čika Jozo da mu na sveti večer ni dolgočas. Takle obisk ugne bitki včasih nevar. Prav nevarne dni so listi poročali kako so štirje smučarji zašli pod samim vrhom, največ 20 minut je bilo ob observatoriju pa so zaradi goste megle morali ostati vso noč v snegu in so se drugo ju-

Pri okrajnem cestnem odboru v Crnomlju je razpisana služba banovinskega cestarja. Prošnje je treba vložiti do 15. februarja 1939 pri okrajnem cestnem odboru v Crnomlju.

Čačak je izkazal zadnjo čast svojem plemenitemu rojaku Nedavno je bil v Čačku pogreb, kakršnega že dolgo ne pominjajo. Pokopali so zdravnika dr. Dragišo Miševića ki je izgubil življenje po trčenju policijskega avtomobila s tramvajem v Beogradu. Dr. Mišević je bil med onimi, ki so jih z avtomobilom vozili na Ado Ciganlijo. O tej nesreči je bilo objavljeno uradno poročilo Dragiša Mišević se je rodil leta 1898 v vasi Kulnovcih blizu Čačka kot sin revnega kmeta in velikega rodoljuba katerega so Avstrijci med okupacijo ustrelili ker je iz občinske hiše odtrgal sliko cesarja Franca Jožefa in jo nadomestil s sliko kralja Petra. Od očeta je podedoval Dragiša veliko ljubezen do nar. da svobode in pravice. Ko je dovršil studije v Pragi in Parizu, se je ves posvetil kulturnemu in prosvetnemu napredku svoje žite domovine. Pridobil si je sloves odličnega zdravnika, a uvrstil se je med one redke, ki poštovnovalno pomagajo vedno in povsod kjer je pomoč potrebna ne računajoč na plačilo. Kakor zdravnik tako se je neumorno udeleževal v Čačku in vsem okolišju tudi kot kulturni delavec ter je bil stebler fran. oskega kluba in ljudske univerze v Čačku. Na zadnji poti ga je spremljala ogromna množica ljudstva. V sprevedu ki ga je vsi pot obdajali gosti špalir, so nosili 40 vencov in kakeh 20 govornikov, zastopnikov vseh stanov, se je ob grobu ganljivo in hvaležno poslovilo od velikega pokojnika.

BOUVIER VINO V STEKLENICAH GORNJA RADGONA

Civilno pravni postopnik, ki ga je priredil univ. prof. dr. R. Sajovic in izdal društvo „Pravnik“ kot II. zvezek zakonov je ravnokar izšel. Skrbno prirejeno delo se deli v glavnem v štiri oddelke. Uvodni zakon za zakonik o sočnem postopku v civilnih pravnih. Zakonik o sočnem postopku o prilogah predpisov, ki veljajo v območju apelacijskih sodišč v Ljubljani, Zagrebu in Splitu. Dodatki II. Pogodbe o mednarodni pravni pomoči. Obširni zakonik ki obsega 757 strani je nujno potreben ne le vsem pravnikom, zlasti sočnikom, advokatom, notarjem, slušateljem prava itd., ampak je tudi važen pripomoček bankam in industrijskim podjetjem ter vsem onim ki imajo opravka v civil. pravnih zadevah. V planu vezani izvod velja din 140 v štirih kratkih obdobjih po din 37 pa din 148. Naroča se v Blazni Kovič Ljubljana, Breg 10, 12.

Idričani in Idričanke! Vaš rojak skladatelj Zorko Prelovec je nabral lepo zbirko idrijskih ljudskih pesmi in jih priredil za moški in mešani zbor v prav lahko in pevnem slogu, ter tako otehl pozabe narodne pesmi idrijske rudarske kotline. Zbirka, ki jo založi Rudarska zadruga, je že v tisku in bo blizu. Ko pride, je takoj premetite, če se prednaročite na naslov: Zorko Prelovec, Ljubljana, Dalmati nova ulica 13/1.

Odlični živel, odporne mišice in popolno zdravje so človeku potrebni v borbi za obstoj. Za duševno delo pa je potreben predvsem pravilna prehrana živčnih celic. Človek živčno izčrpan krepi svoje živce če zauživa za zahtev in malce po eno do dve skodelici OVOMALTINE.

Ugotovitev. Po poročilu iz Litije sme 28. januarja poročati o podvigih pustolovca Franca Gaberščaka, ki je baje doma iz Kobarida in star 30 let. Tako vsaj stoji v raznih spisih ki jih o tem pustolovcu vodi policije in orožniške postaje. Kakor imajo pri vseh narodnih nekatere prilike cele množice, tako tudi Gaberščakov pri nas ne manjka, neredno naključje pa je hotelo, da se z zasledovanjem pustolovec ujema po primku po krstnem imenu, po letih starosti in tudi po rojstnem kraju g. Franca Gaberšček iz Ljubljane ki je zaposlen pri nekem podjetniku na Aleksandrovi cesti ter nas je prošil za objavo, da nima razen tega nečloveškega naključja ničesar skupnega z zločincem.

tro ko se je zjasnilo, napol zmrlji vrnili v najbližjo koč. V observatoriju je vedno nekaj postelj na razpolago turistom, ki ostanejo včasih gori po več dni. Za primer, kaka čuda ustvarja veter gori, prilagam sliko „indijanske poglavarje“. To je bil navaden kol, na katerem je bila markacija visok približno dva in pol metra. Nanj se je prišlo toliko ledu in ivja, da je zdaj tak, kakršnega kaže slika.

To bi bile v kratkem planine v neposredni bližini Sarajeva, ki zaslužijo, da jih svet spozna in včasih tudi obišče. Seveda to od daleč ni vse, samo najglavnejše. V Bosni in Hercegovini je še mnogo lepih planin, o katerih naš svet nima pojma. Mnogi naši planinci potujejo leto za leto v inozemstvo in povrnajo tam vsak količnik znan hrb. ne vedo pa prav ničesar o planinskih lepotaht svojih domovine. Bosna ima take lepote, celo mnogo jih je, da se res izplača če jih spoznajo tudi Slovenci. Za one, ki mislijo da smejo samo na vrhove iznad 2.000 m, priporočam Čvrnico in Prej. Zadržite se zlasti tudi pozimi. Ti dve planini sta sicer malo daleč, a iz Sarajeva je zveza ugodna in kadar je že šel tja gor, se je vrnil zadovoljen. Prej nudi planincem tudi prilike za plezanje, ture tako da so lahko zadovoljni v vsakem pogledu. Čvrnica in Prej pa imata eno veliko prednost — sta še povsem neobiskana — „kulture“ in kd. gre tja, bo srečal samo ljudi, ki gredo v planine res samo zaradi planin. Rasta Pleskovič

Oblastni odbor Udruženja jugoslovenskih narodnih železnicearjev in brodarjev, Ljubljana, je izdal in za ožbi brošuro pod naslovom „Jugoslovenske železnice v sliki, številki in besedi“. Razprava vsebuje važne podatke o železniškem prometu, obsega 30 strani in en kartogram, ter stane din 10. Naroča se pri Oblastnem odboru UJNZB Ljubljana, Masarykova cesta 14/1.

Društvo Slovencev „Narodni dom“ v Zagrebu vjudno vabi vse svoje člane in prijatelje na društveno čajanko s plesom, ki bo danes 4. t. m. ob 20.30 v društvenih prostorih, Berislavičeva 11. Igra prvorazredni jazz. Prijate in jestvin v izobilju. Pridite vsi!

Zahvala. Svojem učencem, prijateljem in znancem, ki so mi ob mojem vstopu v 80. leto življenja čestitali in dodali lepih želja za bodočnost, se prav pristočno zahvaljujem. Dr. Ivan Tertnik, profesor v p.

Ples Jadranske Straže

nocoj na Taboru
SPORED.

1. Uvod: Koncertni komedi — igra vojaška godba,
2. Oficialni sprejem.
3. Otvoritev: Himna Jadranske straže,
4. Slavnostni sprejod narodnih noš in svečano kolo Seljanica.
5. Slavnostne točke 1. Češka beseda ob 75-letnici njenega obstoja, 2. Kolo Jadranske straže,
6. Ples. Po odmoru izvolitev kraljice Jadrane in nagajevanje narodnih noš. Narod ne noše se prostijo, da pridejo zanesljivo pred pol deveto uro. Nocoj se bodo vozovi cestne železnice ustavljali na vogalu Vrhovčeve ulice, na kar občinstvo posebej opozarjamo.

Dva zagonetna uboja v Zagrebu. V zagrebškem predmestju sta dva še neznanca zločinca ponorci izvolila 26-letnega mostnega uslužbenca Josipa Presčka iz njegovega stanovanja ter ga pred hišo ustrelila. Josipova mati je silila pomoči glas, ki je klical: Jože, Jože! in takoj nato je sin, ki se ni legel k počitku, zapustil svojo sobo. Mati ga je še silila, ko je šel preko dvorišča, nekaj minut kasneje pa sta zagrmela dva revolverska strela. Naslednji dan se je nameraval norec Josip Presček poročiti s svojo izvoljenko, 23-letno Sterko Smrekarjevo in domne vajo, da je motiv zločina ljubosumnost — v zagrebški ološki vasi Perjevec pa je kemik Gjuro Lukovački — Havel usredil gradbenega podjetnika Ivana Gašprovića, a katerim se je poprej skupaj mudil po opravkih v Zagrebu. Med potjo sta se skregala, ker je kemik baje sumnil svojega znanca, da zalezuje njegovo ženo. Drugi zatrjujejo in da je bil kemik že dolgo časa zmešan in da je brez vsakega pouda ustrelil svojega znanca.

Sin je obtožil svojo mater kot zadrževalko. V Senti je povzročila veliko senzično ovadbo, ki jo je vložil pred sodnim posestnikov sin Andrej Barta proti svoji materi. Mladenci dolgi svojo mater, ki je zastupila očeta in še nekatere druge člane rodbine. V zadnjih treh letih je bilo v rodbini posestnika Andreja Barte star več zagonetnih smrtnih primerov. Najprej je umrl Andrejev brat Pavel, potem njegov zet za njim Pavlova vnukinja in naposled po estnik Andrej Barta, ki je živel s svojo ženo že nekaj let v neurečenem zakoncu. Zakonca sta se vedno pripravila in je žena dom nekočkrat zapustila, a se po čem spet vrnila. Nekega večera je Andrejeva žena skuhala paprikaš za moža in hlepa, sama pa ni hotela večerjati, češ da ji je slabo. Po večerji sta obšla gospodar in hlepec, pes ki je podelil ostanke, pa je p'gnil Hlepec je okrevalec, posestnik Andrej pa je po večerni bolezni umrl. Bolnika je dvakrat obiskal zdravnik in stari Barta je trdil da je imel po zavzvanju zdravil še hujše bolečine. Zdaj trdi Andrej Barta ml., da je bila večerja zastupljena. Zast'pili so zdravnika, ki je zdravil pokojnega posestnika. Zdravnik je prepričan, da ni bilo nobenih znakov zastupljenja, ko je bolnika preiskal, ne izkazuje pa možnosti, da je kdo pokvaril zdravila, katera je bil predpisal. Osumljena vdova odločno zavrača vsako krivdo ter zatrjuje, da so njeni sovražniki pregovorili sina, ki jo je po krivem obdolžil. Vdova je sama zahtevala, naj odklopijo in preiščejo truplo njenega pokojnega moža, kar je sodišče že odredilo.

Iz Kranja

Slovenska služba božja v Narodnem domu v Kranju ne bo v nedeljo 5. t. m., ampak drugo nedeljo v mesecu februarju to je 12. t. m. ob 11. v sokolski garderobi Narodnega doma. Vstop je vsakomur prost.

Iz Trčiča

Kino predvaja danes in jutri v nedeljo film „Josivarca“.

Iz Ljubljane

Simfonični orkester bomo slišali v ponedeljek na slavnostnem koncertu Glasbene Matice v proslavo šestdesetletja skladatelja Antona Lavojca v veliki filharmonični dvorani. Simfonični orkester, ki ga zato priložnost sestavljata celotni operni orkester in Orkestralno društvo Glasbene Matice bo popolna pravilna zasedba orkestra ki bo izvajal Lavojčev Andante in Capriccio, 2. simfonični deli iz prve dobe skladateljevega ustvarjanja, ki sta bili obe že izvajani na različnih koncertih doma in v tujini. Orkester bo vodil ravnatelj opere g. Mirko Polić poleg tega bo spremljal isti orkester še Lavojčev ženski zbor Gozdna samota. To delo se po prevratu še ni izvajalo na velikem koncertu. Poleg navedenih skladb so na sporedu Lavojčevi samospeli in mešani zbori. Na koncert opozarjamo in vabi no. Začetek ob 20. prodaja vstopnic v knjižarni Glasbene Matice.

Francoski institut opozarja na predavanje, ki bo v ponedeljek, dne 6. t. m. ob 20. uri v društvenih prostorih v Narodnem domu. Predaval bo g. Jean Lacroix in sicer o provinci v sodobni francoski literaturi. Vabljeni!

Mestno zdravniško dežurno službo bo opravil v soboto od 8. zvečer do ponedeljka od 8. jutraj mestni zdravstveni svetnik dr. Franta Mila Poljanska cesta št. 15/II. telefon št. 32 84.

Akademski Jadranska straža ima svojo redno plesno vajo izjemoma v nedeljo 5. t. m. ob 20. v dvorani Trgovskega doma. Adamci jazz, Jenko.

V spomin na svojega pokojnega sina Janeza je daroval g. Josip Zupančič za Družbo sv. Cirila in Metoda 100 din. Iskrena hvala!

Društvo za pravno filozofijo in sociologijo in Filozofsko društvo v Ljubljani priredita danes ob 18 v predavalnici in neraloškega instituta predavanje o temi: Veliki ljudje o zgodovini. Predaval bo g. univ. prof. dr. Nikola Vulić iz Beograda. K temu predavanju so vabljeni vsi, ki se zanimajo. Vstop prost.

4. febr. PRIREDI Sokol III. Valček ob Jadrani SOKOLSKI DOM ob TVRŠEVI CESTI

Jadranska obala bo danes pričarana v Ljubljano na prireditvi Sokola III. Poleg tega pa je vsestranski poskrbljeno za zabavo in dobro pijačo. Vabljen je vsak, posebno pa še prijatelji Sokola III.

Šentjakobsko gledališče ponovi dre vi in jutri popoldne Haškovega „Dobrega vojaka Švejkas“. V današnji dobi je ta komedija pravi memento za vse one, ki so pozabili na strašne dneve svetovne vojne in na ono, kar se dogaja na danjuem Vzhodu in v Španiji. „Dobri vojak Švejkas“ je delo, ki je močnejše kot vsak Remarqueov roman, kajti vsako odsko delo kot vizualna komedija deluje silneje kot vsaka na pisana beseda. Rezervirajte si vstopnice pri dnevi blaginji na dan predstave od 10. do 12. in od 3. do 5.

NA PRIJETNO DOMAČO VESELICO

ki bo DANES zvečer v GOSTILNI

„pri Jerici“ — „pri Perlesu“

v Trubarjevi ulici 9, so vabljeni vsi, ki jim je za prijetno domačnost, izvrstno vino in dobra jedila.

Družabni večer udruženja žel. uradnikov bo v nedeljo 5. t. m. ob 19. v dvorani hotela „Metropol“.

V počastitve spomina pok. gospe Gerde Baderjeve poklanjata Josef in Rezi Behrend, Dunaj, 200 ain za slepe.

Debet-Kredit, to je geslo prireditve Društva absolventov drž. trgovskih šol v Ljubljani pod visokim pokroviteljstvom trgovskega ministra g. inž. Nikola Kabalina, ki bo v soboto 4. t. m. ob 20.30 v vsi prostorih Trgovskega doma. Pri prireditvi sodelujejo same odlične moči. Med prvimi naš slavnec, popularna koncertna pevka gđe. Milica Polajnarjeva brez katere si že ne moremo zamisliti podobne prireditve, nadalje Bežigrasjski pevski oktet ki je za to priležnost nastudiral tri krasne p'ame in končno trio ljubljanskega opernega baleta, ki bo zaplesal med drugimi Dvofakov slovanški p'es in Chopinov valček. Za sam ta spored je vreden, da se ga ogleda. Plesželini se pa bodo zabavali ob zvokih priznanega Ronny-jazza. Dobro založen buffet in pa bar bosta pripomogla da bo vsak obiskovalec kar najbolj zadovoljen odšel do prireditve. Ker je čisti dobček namenjen za zgradbo doma, pričakujemo da boste v kar največjem številu potekali to prireditve in s tem podprli mlado ter ag. lno društvo.

Da vsakomur omogočimo obisk največjega filma sezije

Robin Hood

smo izposlovali še podaljšanje in se isti predvaja še danes in v nedeljo. Film, ki je dosegal tudi v Ljubljani dosegel največji uspeh.

(INO MATICA 21-24)

Danes ob 16., 19. in 21. uri

Danes premiera! KINO SLOGA, tel. 27-30 ob 16., 19. in 21. uri

JENNY

Francoise Rosay, Albert Prejean, Charles Vanel, Lisette Lanvin.

Zitje in bitje pariških nočnih lokalov v mestu ljubezni, erotike in strasti! Ljubavni trikot med moškimi in dvema ženskama: materjo in hčerko!

Danes ob 14.30. Shirley Otrak iz predmestja ZNIZANE CENE!

Jutri ob 10.30. Templar

Krasen češki film, ki je prejel državno nagrado za umetnost! — Krstna predstava v Jugoslaviji bo danes v Kinu Unionu, pod pokroviteljstvom češkega konzula g. inž. Stanislava Minjovskega

Križ ob potoku

Po utominskem romanu KAROLINE SVETOLOVE napravljen pod režijo slovitiga Miroslava Jareša.

Kino Union — tel. 22-21 Predstave ob 16., 19. in 21. uri

KRIŽ I OTOKA

Lepi OD VSEH doslej predvajanih čeških filmov — V glavni vlogi lepa JIRINA STEPNIČKOVA Vitešlav Vejraška in Mirko Eliáš.

— Na Golteč je smuka najdečajnejša. Prekrasne planine v okolici Mozirske koče so pokrite s suhim pršcem, kakršnega si smučar vedno najbolj želi. Na staro utrjeno snežno plast je pred kakim tednom zapadlo skoro pol metra takega, idealnega snega. Sonce sije od jutra do večera in s svojimi žarki boža bele planjave. Presrečen vsakdo, ki mu je dano, da naloži smuče na ramo in se tja pusti v ta zimski raj! Smučarjem daje Mozirska koča prav udobno zavetje.

— Velik porast brezposelnosti. Pri celjski borzi dela se je od 21. do 31. januarja na novo prijavilo 390 brezposelnih (338 moških in 52 žensk), med temi okrog 120 delavcev ki so bili doslej zaposleni v kamnolomu v Celjaku pri Opolnici ter delavci iz tekstilne tovarne Bergmann in drug v Celju in iz tovarne peten in Polzei. Dne 1. t. m. je bilo pri celjski borzi dela v evidenci že 1370 brezposelnih (1191 moških in 179 žensk) nasproti 1052 (908 moških in 144 žensk) dne 20. januarja.

— Dve hudi nevarnosti. V soboto je padel 33letni posestnik Miha Stakne v Braslovcah doma s skednja in si zlomil levo nogo. V sredo se je ponesrečil 62letni posestnik Gašper Kožuh iz Jankove pri Celju pri Voinku. Pri delu v gozdu se je zvalil nanj težek hloď in mu zlomil desno nogo nad kolonom. Oba ponesrečenca so prepeljali v celjsko bolnišnico.

Iz Maribora

— Nepremagljiva s šolska postojanka je Sv. Lenart v Slovenskih gorah. Ze skozi 30 let vrši svetelenski Sokol svojo pomembno nacionalno in sokolsko poslanstvo. 8 sokolskih čet je danes tesno povezanih z matičnim svetelenskim društvom. V smislu poročil funkcionarjev bo svetelenski Sokol zgradil v okviru sokolske Petruve petletke svojo kopališče. Navzlic raznim oviram na ašča število članstva. Ob svoji 30letnici je izdalo društvo posebno spomenico. Uprava je dobila pri volitvah svoje silajno zadoščenje. Kakor pred 30 leti, tako je bil tudi na sedanjim občnem zboru izvoljen za starostar br. dr. Milan Goršek, za načelnika pa br. Davorin Polić.

— Sokolsko društvo Pobrežje bo predvajalo danes ob 15 v kinu Pobrežje za dečice in ob 20.30 za odrasle zvočni film »Oj letni letni sivi Sokole!«. Ker je film krasen vsebnost, vabimo vse članstvo in prijatelje sokolstva k obliki udeležbi. Zdravo!

— Iz gledališča. Drevi bo prva ponovitev Stimeve dramske reportaže »Avtomelody« za vrstni red B. Jutri v nedeljo popoldne bo »Aida«, da bodo deležni užitka veličastne Verdijeve opere tudi okoličani. Jutri zvečer zadnjič pred gostovanjem mariborske drame v Ljubljani Cankarjev »Kralj na Betajnovi«.

— Pri Senorjevem domu bo v nedeljo ob 7. maša za smučarje.

— Občni zbor SK Železnica pri dr. v obliki ob 19. v dvorani tribune na stadionu član, prijatelji in simpatizerji kluba so vladno vabljani.

— Tuji v Mariboru. V preteklem mesecu je posetilo Maribor 1.495 tujcev s 4.282 n. činami. Iz Nemčije jih je bilo 238, iz Madžarske 51, Italije 42.

— Rekordno število mrtvih je bilo te dni na mariborskem mestnem pokopališču. Na Svečnici jih je bilo 12. Tesni prostori mrtvašnice so bili tako polni, da so morali celo neko ubogo žensko, ki se ji ni nikdar v življenju sanjalo, da bo na mrtvaškem odru v kapelici, prenesti tjakaj, ker drugod ni bilo prostora.

— Dolgi prsti. Natakarku Viktorju Šobru iz Koroske ceste 10 so odnesli črno zimsko suknjo, vredno 2.200 din. Zasebnici Gizeli Černicki iz dr. Rosinove 9 je ukradel drven zlikovec dragocen muš iz perzije-ke kože, vreden okoli 1.000 din. Andreju R. Škarju, trgovcu iz Fochove 13 je izginilo kolo znamke »Styria« z evid. št. 227.642; trgovski pomočnici Ivanki Beribak pa žensko kolo znamke »Nero« z evid. št. 136.000.

— Vsa dan nezgode. 37letni zasebnik Jože Haber iz Radvanja se je spravil kaj počitku na skedenj. Padel je z lestve in se potolkel po obrazu. — Pri padcu v sobi si je zlomila levoico 31letna Frida Praprotnik iz Kamniške ulice 2. — Desnica si je zlomila pri padcu s stola 12letna posestnikova hčerka Alojzija Pišek iz Gornjega Dupleka. — Na spolzkih tleh je padla 37letna Marija Smaul iz Dogaš in si zlomila levo nogo. — Preko stopnic je treščila 55letna p. sestrica Jožeta Kos iz Stanovskega pri Poljanah. Zlomila si je levo nogo. — Pri igri je doletela nesreča 6letnega Branka Lešna iz Pobrežja. Priletel je na tako nesrečno, da si je prigrizel jezik in se poškodoval po obrazu. — Vsi se zdravijo v bolnišnici.

— 36krat kaznovan. Brusač Friderik C. ki potuje iz kraja v kraj, je prišel k Sv. Juriju v Slovenskih gorah. Preko dne je brusil, ponoči pa se je splazil v kurnik posestnika Krajca in mu odnesel najbolj pitane kokeške Zorli so ga v stočarske zapore. Friderik C. je bil že 36krat kaznovan.

Na Dolenjskem je mleko po 90 par liter

Stična, 3. februarja. Zadnje čase posvečajo listi veliko pozornost vprašanju, kako bi se zboljšala živnost, kako bi se povečala rodovitnost zemlje in kako bi dosegel naš revni, od vseh nadlog stiskani kmet večje cene poljskim izdelkom, zlasti pa se obravnava, kako bi se doseglo za mleko višje cene. Na Gorenjskem se javljajo zahteve po ceni din 2,50 za liter.

Kaj pa naj rečemo mi Dolenjci, zlasti Stičani, ki moramo dajati mleko liter po 80 ali 90 par? Splošno je znano, kjer ni konkurence, se cene postavljajo, kakor pač prija odjemalcem. Pri nas konkurence ni, zato ni čudno, da moramo dajati mleko skoraj zastojni. Da, pri nas je bilo pred nekaj leti boljše tudi glede cene mleka. Mlekarska združba v Ljubljani je plačevala mleko po 2 din liter in če nakupovalec je dobival od litra 25 par. Kolikokrat se sprašujemo: zakaj je mlekarska združba prenehala? Radi bi od oblasti pojasnili, kaj se obremeno, da dosežemo vsaj ceno 1,50 din za liter mleka.

Na Gorenjskem imajo pašnike in planine in s tem manjše izdatke za krmo. Tam so tovarne in delavci kupujejo mleko. Mi pa smo navezani samo na mlekarno. Cenistiškega čajnega masla in sira je pa ključ razlik cen pri mleku in paši enaka cenar gorenjskih mlečnih izdelkov. Če ni vlogo koliko višja. Prizadeji kmetje.

Gospodarstvo

Valorizacija zlatega zaklada Angleške banke

Zlate rezerve Angleške banke in intervencijskega fonda znašajo 660 milijonov funtov ali 170 milijard din

V zadnjem času so v Angliji dozoreli važni sklepi na področju valutnega vprašanja. Nedavno je Angleška banka izročila angleškemu valutnemu intervencijskemu fondu za nunaunialnih 200 milijonov zlate (v dejanski vrednosti skoro 350 milijonov funtov). S tem ukrepom je Anglija demonstrirala pred svetom svojo pripravljenost, žrtvovati tudi tako ogromne zneske, če bi se spekulacija hotela polastiti funta. Angleški zakladni urad, ki določa smernice angleške valutne politike, je trdno odločen držati sedanjí tečaj funta nasproti dolarju.

Sedaj poročajo iz Londona o novem koraku za udržitve zaupanja v angleški funt. Angleška vlada je predložila v splošni zbornici zakonski načrt, da se zlate rezerve angleške banke valorizirajo. Po tem zakonskem načrtu se bo zlate Angleške banke knjižilo vsak teden po povprečni tržni vrednosti zlate na londonski borzi. Cena zlata znaša sedaj 148 do 149 šilingov za unčo čistega zlata, medtem ko knjižijo Angleška banka svoje zlato po stari paritetni ceni 85 šilingov za unčo.

Načrt zakona o valorizaciji zlatih rezerv Angleške banke predstavlja ukrep, ki ga je angleški zakladni urad že dolgo pripravljaval. Za angleške razmere je v toliko revolucionaren, ker razveljavlja skoro 200 let veljavno določbo, da se zlate rezerve Angleške banke knjižijo po ceni 85 šilingov, gov za unčo. Zlate rezerve Angleške banke znašajo sedaj, ko je Angleška banka odstopila znaten del zlata valutnemu intervencijskemu fondu, 124,6 milijona funtov, po ceni zlata na londonski borzi pa je resnična vrednost te zlate rezerve 221 milijonov funtov, t. j. za 74% več nego znaša sedanja nominalna vrednost. V bodoče bodo zlate rezerve Angleške banke vsak teden preračunane v funte po ceni zlata, ki bo zabeležena vsako sredo v tednu. Tudi ostale aktivne emisijske oddelke Angleške banke bodo preračunane po tržni vrednosti.

Ker se z valorizacijo vrednost zlate rezerve Angleške banke znatno poveča, bo

z novim zakonom oni del denarnega obtoka, ki ni krit z zlatom, temveč le z državnimi papirji in je bil v januarju povešan od 230 na 400 milijonov funtov, zopet znižan na 300 milijonov funtov. Tako bo morala imeti Angleška banka v bodoče za ves obtok bankovcev preko 300 milijonov funtov stoodstotno zlato kritje. Sedaj znaša obtok bankovcev 464 milijonov funtov. Presežek zlate rezerve, ki se bo pokazala na podlagi tedenskega obračuna, bo Angleška banka prenesla na valutni izravnalni fond, ki bo obratno kril tudi eventualni primanjkljaj do popolnega zlatega kritja onega dela obtoka bankovcev, ki presega 300 milijonov funtov.

Korak angleškega zakladnega urada predstavlja novo poglavje v angleški valutni zgodovini in pomeni praktično, da angleški merodajni krogi ne mislijo na kako okrepitev mednarodne vrednosti funta preko sedanjega stanja, kajti taka okrepitev bi pomenila zmanjšanje tržne vrednosti zlatih rezerv, kar psihološko ne bi ugodno vplivalo. Valorizacija zlatih rezerv pomeni tudi, da Anglija še ne misli na končno stabilizacijo funta nasproti dolarju in da je sistem manipulirane valute smatral za trajno ureditve. S pomočjo valutnega izravnalnega fonda bo Anglija sicer skrbela za faktično stabilnost funta, ne pa za stabilnost funta nasproti dolarju. Čas za stabilizacijo funta nasproti dolarju po mnenju Angleške ni pravi. Povod za valorizacijo na željo angleškega zakladnega urada, da tudi na zunanji pokaže in demonstrira ugodno stanje zlatih rezerv z valorizacijo se povisa odstopno zlato kritje celotnega obtoka od sedanjih 27 na 47%. To je ugodno razmerje, zlasti če upoštevamo da je sedaj večji del angleških zlatih rezerv v rokah valutnega izravnalnega fonda in se ne računata v kritje Zlate rezerve valutnega izravnalnega fonda se sedaj cenijo na okrog 440 milijonov funtov, vse zlato Angleške banke in valutnega izravnalnega fonda pa na 660 milijonov funtov nri obtoku, ki znaša le 464 milijonov funtov.

Saldo naših terjatev v kliringu z Italijo je skoro likvidiran

Narodna banka je pravkar izdala izkaz o stanju klirinskih računov z inozemstvom na dan 31. januarja. V tem izkazu je najzanimivejša sprememba v klirinskem računu z Italijo. Na tem računu je lani spomlad saldo naših terjatev narasla na skoro 200 milijonov din, potem pa je prišel polagoma popuščati in je znal ob koncu lanskega leta le še 33,1 milijona din. V teku januarja je saldo naših terjatev nazadnje in se je samo v zadnji četrtini januarja skrčil za 9,8 milijona din, tako da je ob koncu januarja padel na 2,4 milijona din. S tem je saldo skoro likvidiran in ni izključeno, da bo prihodnji izkaz že pokazal aktivni presežek. Ta okolnost je važna zaradi tega, ker nam likvidacija salda sedaj omogoča boljše izkoriščanje kontingentov za izvoz našega blaga v Italijo. Naša izvozna statistika nam je že v zadnjih mesecih pokazala malenkostno povečanje izvoza v Italijo. V septembru smo izvozili v Italijo za 20,2 milijona din, v oktobru za 24,5, v novembru za 28,5, v decembru pa za 32,5 milijona din; seveda pa je treba upoštevati, da je značilna saldo izvoz v decembru prejšnjega leta 62,6 milijona din in je bil torej izvoz v lanskem decembru skoro za polovico manjši nego v istem mesecu prejšnjega leta. Po kliringu z Italijo je Narodna banka 2. t. m. izpala klirinske nakaznice do št. 649 od 21. januarja t. l.

Ostali kliringi

V kliringu z Nemčijo smo v zadnji četrtini januarja zabeležili malenkostno zmanjšanje salda naših terjatev, in sicer za 0,24 na 23,11 milijona mark. Saldo naših terjatev v Turčiji je le nebitveno nazadnje, val za 0,2 na 18,3 milijona din, saldo naših terjatev v Poljski pa se je nebitveno povečal na 5,8 milijona din. Saldo v kliringu z Bolgarijo je ostal skoro nespremenjen na višini 1,8 milijona din.

Med posredni klirigri zaznamuje klirinski račun s Črkoslovaško prav občutno zmanjšanje salda našega dolga, in sicer za 21,6 na 114,5 milijona Kč. To zmanjšanje je očito posledica obračuna terjatev, ki odpadejo na sudestsko nemško ozemlje. Saldo našega dolga v Madžarski se je zmanjšal za 1,1 na 15,8 milijona din, saldo našega dolga v Rumuniji pa za 1,8 na 12,1 milijona din. Likvidacijski kliring s Švicco izkazuje zmanjšanje salda našega dolga za 0,39 na 2,8 milijona švicarskih frankov. Likvidacijski kliring z Belgijo na malenkostno povečanje za 0,03, na 2,36 milijona belg.

Strgi kontrolni predpisi za izvoz konj

Kakor smo že na kratko poročali, je trgovski minister na osnovi zakona o organizaciji in kontroli izvoza živine izdal naslednje kontrolne predpise za izvoz konj.

Ta naslednja določba, da je izvoz konj brez oziroma na izvozno uravnavo povzržen kontrolni Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine. Za odobrenje izvozne končne in vrsto konj bo zavod izdal izvozna ovrženja, brez katerih se posojke konj, namenjene izvozu, ne bodo smele natovorniti niti izvoziti preko meje. Pred nasadanjem konj za izvoz v inozemstvo bo državn. veterinar zahteval od stianke izvozne ovrženje zavoda in izjavo o kupni ceni za vsakega konja po posebnem obrazcu. Nato bo izdal uradno poročilo o presodi konj v triplikatu in ovrženje o izvozu.

Z izvozom konj se lahko bavijo samo one osebe in organizacije, ki bodo v ta namen registrirane pri zavodu v smislu pravilnika, o kontroli izvoza živine. Kot izvozniki pa se lahko registrirajo oni izvozniki, ki so kot taki sodno protokoliirani in predložijo pooblastilo po obrtnem zakonu, potrdilo o sodni protokoliaciji in potrdilo o plačanih davkih. Nadalje se lahko kot izvozniki registrirajo kmetijske družine zvez kot predstavnice kmetijskih in živinorejskih združenj, kadar izvažajo proizvode združnikov (predvrti morajo potrdilo o registraciji, pravila zvez in seznam članov zvez). Končno se lahko registrirajo kot izvozniki tudi konfiterci, kadar sami ali v ta namen združeni, zvažajo živali svoje lastne prirele (predvrti morajo izjaviti obične da so konji ki jih hoče izvoziti, njihova last in ki mora biti potrjeno od sreskega veterinarja, kakor tudi davčno potrdilo).

Izvozniki mora v prijavi za registracijo zmanjšati ali se je že prej bavili z izvozom konj ali ne. V prvem primeru mora predložiti dokaz o tem, da je od leta 1920 naprej izvažal konje vsaj neopretnoma tri leta in vsaj tri varone na leto. To lahko kaže s carinskimi deklaracijami ali potrditvami izvoznikov iz carinskih knjiž. Glavni cilj se na navedeno turko. Taki izvozniki se bodo registrirali v skupino starih izvoznikov, ostali pa pridelo v skupino novih izvoznikov. Skupina starih izvoznikov bo delovala v izvozu s 70% skupina novih izvoznikov pa s 30%. Vse predpise registracije je treba prilagoditi novim predpisom. Registrirani izvozniki bodo prijavljali

zavodu število konj, ki jih želijo izvoziti v roku do očetnem od zavoda. Prijave bo zavod dostavljal veterinarskemu oddelku vojnega ministrstva v izjavo. Potem bo prijave reševal ozi strokovni odbor za živino in živinske proizvode pri zavodu, v katerega bo vojno ministrstvo delegiralo svojega predstavnika. Sklepe ožega strokovnega odbora bo potrdil plenum strokovnega odbora.

Zavod bo nato izdal interesentu izvozno dovoljenje, ki se bo glasilo na njegovo ime in bo neprenosljivo. Izvoz pa se bo moral izvršiti v določenem roku. Po izvršenem izvozu je izvoznik dolžan dostaviti zavodu račune in druge podatke o izvršenem izvozu zaradi evidence. Če izvoznik ne bo mogel v določenem roku izvoziti dovolje, zga številka konj, bo moral o tem obvestiti zavod vrniti ovrženje in opravilci, zakaj dovoljenja ni izkoristil. Izvozniki, ki ne bodo izvozili konj, za katere so dobili dovoljenje, ne bodo dali opravičila, zakaj niso izvršili izvoza, izgube deloma ali v celoti kaveljo pri zavodu. Odločbe o kazni izda trgovinski minister na predlog zavoda po zaslišanju interesanta in po mišljenju zainteresirane strokovne organizacije.

Zavod bo pobiral pri izdajanju izvoznih dovoljenj specialno takso, katere višino bo določil trgovinski minister v soglasju s finančnim ministrom. Dohodki od takšnih znakov služijo v smislu uredbe o organizaciji Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine za kritje stroškov pri kontroli izvoza.

Kot jamstvo za pravilno izvrševanje predpisov te navedbe morajo izvozniki poštiti pri zavodu kaveljo v višini 25.000 din v gotovini ali v državnih papirjih po dnevnem tečaju ali v garancijskem pismu denarnega zavoda. Registrirane pri finančnem ministru.

Naredba je bila objavljena v »Službenih novinah« 2. t. m. in je s tem dnem stopila v veljavo. Istočasno je izšla veljavna navedba o izvozu konj v Nemčijo od 11. julija 1934.

Gospodarske vesti

— Pravečanje poslovnega in luksuznega davka pri uvozu. Finančni minister je izdal odlok da se bo v bodoče pri plačevanju davka na poslovni promet in luksuznega davka, kakor tudi pri plačevanju carine »ad valorem« za blago, ki se uvaža

Vikar se ne bojte...

NIVEA CREME

Kdo Vam veruje tam? Zato se Vam ni treba bati. Nivea krema vam pomaga, da se ne bojte. Nivea krema vam pomaga, da se ne bojte. Nivea krema vam pomaga, da se ne bojte.

iz Amerike ali iz drugih držav, a je fikturirano v ameriških dolarjih, ameriški dolar preračunaval v dinarje po uradnem tečaju, ki ga finančno ministrstvo predpisuje vsak mesec. (Uradne tečaje za februar smo včeraj objavili.)

— Anketa o obrtniškem starostnem zavarovanju. Zbornica za TOI je sklicala v prostorih okrožnega odbora obrtniškega združenja v Mariboru anketo o obrtniškem starostnem zavarovanju, katere se je udeležilo 38 zastopnikov obrtniških organizacij. O osnutku uredbe za obrtniško starostno zavarovanje je izbrano poročal tajnik Zbornice za TOI dr. Josip Pretnar. Ko je nosamezne določbe osnutka temeljito obrazložil, se je razvila živahna debata. Navzcoji zastopniki obrtniškega združenja svoje pomisleke glede višine zavarovalnega fonda in starostne meje. Izrazili so se proti centralizaciji zavarovanja. V smislu sklepa morajo vsa obrtniška združenja sporočiti te dni Zbornici za TOI svoje predloge k osnutku, ki bodo v februarju predloženi ministrstvu. Mariborsko obrtniško ne odklanja načrta o obrtniškem starostnem zavarovanju, gre le za to, da bi se to zavarovanje izvršilo tako, da bi bili obrtniki čim manj obremenjeni in imeli od njega čim več koristi.

— Občni zbor Narodne banke bo 5. marca t. l. ob 9. v poslopiju Narodne banke v Beogradu. Na dnevnem redu je med drugim voitev enega člana upravnega odbora in dveh članov nadzorstvenega odbora.

Bilanciranje vrednostnih papirjev zavarovalnic

Na osnovi uredbe o nadzorstvu nad zavarovalnicami in v spoznanju s finančnim ministrom je trgovski minister predpisal pravilnik o načinu bilanciranja vrednostnih papirjev matematične rezerve. Uredba pravi:

Če ima kako zavarovalno podjetje vrednostne papirje, v katere so po § 8. točka 1/4 uredbe o nadzorstvu nad zavarovalnicami podjetji vlozene matematične rezerve, ne bo nastalih razlik vključilo preko računa izgube in dobička temveč preko rezerve za pokritje tečajnih izgub pri vrednostnih papirjih, matematične rezerve.

V kolikor rezerva za krije tečajnih izgub pri vrednostnih papirjih matematične rezerve ni zadostna za kritje razlike nastale zaradi tega, ker so papirji v bilanci izkazani v manjši vrednosti kot v prejšnji bilanci, se bo ta razlika knjižila preko drugih rezerv za kritje tečajnih izgub; če pa niti te rezerve ne bi bile zadostne, se bo kritje doseglo v celotnem poslovanju za to leto. V primeru, da se razlika ne more pokriti niti s poslovnim čistim dobičkom za to leto, se bodo vrednostni papirji matematične rezerve v bilanci izkazovali po tečaju, ki ustreza zmanjšanim razlikam na račun rezerv in čistega dobička.

Vrednostni papirji, v katere so po § 8. odst. 1, toč. a, b in i, g uredbe o nadzorstvu nad zavarovalnicami podjetji, vlozene matematične rezerve, se v nobenem primeru ne morejo v bilanci izkazati z vrednostjo, ki bi pressegala njihovo nominalno vrednost.

Olajšanje deviznih predpisov za inozemce

V zadnjih mesecih je Narodna banka znatno poostila predpise v primerih, če inozemci, ki imajo pri nas svoja podjetja, kupujejo devize za plačilo uvoženega blaga. Ti predpisi so povzročali trdnosti, ki so last inozemcem, precejšnje težkoče. Sedaj poročajo iz Beograda, da bo Narodna banka v kratkem izdala nove predpise, po katerih bodo taka podjetja lahko dobivala devize za plačilo uvoženega blaga, enako kakor čisto domača podjetja. Te trdnosti bodo lahko kupile devize za te uvoženo blago, v bodoče pa bodo imle pravico do nakupa deviz za uvoz, kakor domače trdnosti, toda po predhodnem dovoljenju Narodne banke. Prav tako bodo v bodoče lahko dobili inozemci, ki stalno bivajo pri nas, na podlagi potnega lista, tuja plačilna sredstva za potovanje v inozemstvo, kakor naši državljani.

Dovoljenja za poslovanje s devizami podaljšana do 31. marca

Pred dnevi smo poročali, da je Narodna banka na intervencijsko organizacijo denarnih zavodov omilila pogoje, ki se tičejo zahtevane garancije od strani upravnega odbora za poslovanje svojih nameštencev v devizno valutnih poslih. Sedaj je Narodna banka izdala tudi odlok s katerim se podaljša veljavnost dosedanjih pooblastil za poslovanje s devizami in valutami do 31. marca t. l.

Glede garancije bančnih upravnih odborov za svoje nameštence je Narodna banka izdala okrožnico, ki se glasi: V zvezi z našim cirkularjem Dev. br. 7 od 14. t. m. se obveščajo vsi pooblašteni zavodi, da morajo v prošnji, naslovljeni na Narodno banko, za nova pooblastila za poslovanje s devizami in valutami navesti tudi izrečno izjavo, da bo up v vsakega pooblaščenega zavoda najstrožje upoštevala

moralne kvalifikacije oseba, ki mu je poverjeno izvrševanje devizno valutnih poslov. Zato bodo centrale denarnih zavodov sprlo zahtevane izjave predložile prošnje tudi za pooblastila posameznih podružnic.

Salterske devize diplomatskih uradnikov

Narodna banka je obvestila vse pooblaščenice denarne zavode, da jim ni treba od salterskih deviz diplomatskih uradnikov inozemskih predstavništvev v naši državi nuditi ene tretjine na odkup Narodni banki po specialnem tečaju. To pa velja samo tedaj, če bo te devize ponudilo v prodajo denarnemu zavodu ono tuje predstavništvo (poslanštvo ali konzulat) v naši državi, pri katerem je nameščen uradnik, čigar devize se nudijo na odkup Diplomatski uradniki tujih predstavništvev bodo z žrom prenesli čke na poslanštva odnosno konzulate, ki bdo potem te čke nismeno ponudili pooblaščenim denarnim zavodom na odkup.

Borze

3. februarja. Na ljubljanski borzi je bilo danes povpraševanje v nemških klirinskih čekih po 13,80, v Beogradu in Zagrebu pa je bil promet po 13,80, in vrhu tega za 15. april v Zagrebu po 13,6750 in za konec aprila v 13,6050. Tečaj angleškega funta je ostal nespremenjen in znaša specialni tečaj 238, svobodni tečaj pa 258. Grški boni so se v Zagrebu trgovali po 37, v Beogradu pa po 37,25.

Na zagrebškem efektm tržišču je Vojsna škoda pri mlačnejši tendenci notirala 472 denar (v Beogradu je bil promet po 473 — 473,50). Zaključki pa so bili zabeleženi v 8% Blairovem posojilu po 99 v Sečerańi Osijek po 75 in v Trboveljski 187 — 190.

DEVIZE

Ljubljana. Amsterdam 2366 — 2404, Berlin 1767,32 — 1785,08, Bruselj 742,25 — 754,25, Curih 995 — 1005, London 205,60 — 208,80, New York 4377,37 — 4437,37, Pariz 115,95 — 118,25, Praha 150,75 — 152,25, Trst 231,45 — 234,55.

Curih. Beograd 10, Pariz 11,71, London 20,721,25, New York 442,8750, Bruselj 74,8250, Milan 23,30, Amsterdam 238,50, Berlin 177,80, Stockholm 106,80, Oslo 104,10, København 92,50, Praha 15,15, Varsava 83,65, Budimpešta 87, Atene 3,80, Bukarešta 3,40.

EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote: Vojsna škoda 472 den., 4 % agrarne 60,75 den., 4 % severne agrarne 60 — 61, 6 % begluške 89,50 — 90,25, 6 % dalm. agrarne 89,25 — 90, 7 % stabiliz. 97,50 den., 7 % invest. 99,50 den., 7 % Seligmann 99 den., 7 % Blair 92,50 — 93, 8 % Blair 98 — 99; delnice: Narodna banka 7700 den., PAB 224 den., Trboveljska 187 — 190, Gutmann 35 — 43, Sečerańa Osijek 75 — 77,50, Jadranska 320 den.

Beograd. Vojsna škoda 473 — 473,25 (473 — 473,50), za mare — april — (472), 4 % agrarne 60,75 — 61,50, 4 % severne agrarne 60 — 60,50, 6 % begluške 90 — 90,25, 6 % dalm. agrarne 89,75 — 90 (89,75), 7 % invest. 100 — 100,50 (100,50), 7 % Seligmann 100,25 den., 7 % Blair 91,75 — 92,25, 8 % Blair 98,50 — 99, Narodna banka 7750 — 7800, PAB 231 den.

Blagovna tržišča

ZIRU

+ Novosadska blagovna borza (3. t. m.). Tendence nespremenjene. Promet srednji. Tudi v naša sremska in slavonska 78 — 79 kilogram 154 — 156. B2: baška 142,50 — 145. Jedem: baški in sremski, 64/65 kg 152,50 — 155, jari. 68 kg 180 — 185. Oves: baški sremski in slavonski 165 — 167,50. Koruza: baška pariteta Indija in Vršac 98 — 99; baška, pari et Indija in Vršac sušena 112 — 113. Moka: baška in banatska »Oge« 245 — 255; »2« 225 — 235; »3« 205 — 215; »4« 155 — 165. »8« 112,50 — 115. Fiziol: baški in sremski beli brez vreč 287,50 — 292,50. Orožbi: baški, sremski in banatski 95 — 100.

Roparski napad na Frankojevem

Celje, 3. februarja.

Davi okrog treh sta vdira dva maskirana roparja skozi kuhinjsko okno v hišo gostinčarja, posestnika in bivšega franškolega župana g. Karla Žerovnika na Frankojevem. Zaradi ropota, ki se ga povzročila roparja, se je g. Žerovnik zbudil. Stopil je iz spalnice in našel oba roparja v hiši. Neznanka sta ga takoj napadla. Eden izmed njih je naperil na g. Žerovnika samokres in pritisnil na pe elina, k sreči pa se samokres ni sprožil. Gosp. Žerovnik se je začel z napadalca ruvati. Na pomoč mu je prišlo tudi njegova žena. Oba se je posrečilo sneti roparjema krinko in čepci, vendar pa nista mogla roparjev spoznati. Pri ruvanju z napadalca sta dobila g. Žerovnik in njegova žena po več poškodbah. Roparja sta končno pobegnila v noč. Orodništvo je bilo v hiši iskavo in je roparjema že na sledu.

Na mejni postaji

Španske žene in otroci čakajo na postaji Boulou, da jih odpelje vlak v notranjost Francije

„Noctovisor“

Priprava za gledanje v temi

Britska admiralteta je na tistem odkupila patent za pripravo, ki jo je zgradil znani izumitelj televizije in ji dal ime „noctovisor“. Ime samo pove, kakšnemu namenu rabi ta priprava: gledanju ponoči, v temi.

Noctovisor temelji na uporabi infrardečih žarkov, ki so našim očem, kakor znano, nevidni. Čim pa zadenejo ti žarki na ploskev ali predmet, postane ta viden. V smer žarkov je treba postaviti le daljnogled, ki je opremljen s fosforescirajočo ploskvijo. Na tej ploskvi je viden z vsi

jasnostjo predmet, ki ga zadevajo infrardeči žarki.

Praktična uporaba tega izuma ima ogromen pomen za vojno mornarico. Vojna ladja, ki preiskuje ponoči z noctovizorjem sistematično vse obzore, odkrije bližajočega se sovražnika davno prej, preden prične sovražna vojna ladja uporabljati svoje žaromete. Prav tako so mogoči napadi vojnih ladij na določene obalne točke, ne da bi jim bilo treba v dosig obalnih žarometov. Slika na noctovizorju je popolnoma točna in meritev na to sliko je navadna računska zadeva.

Branitelj Przemysla umrl
79 letni feldmaršallajtnant Arpad v. Tamassy

V Budimpešti je te dni pobrala smrt 79 let starega feldmaršallajtnanta Arpada v. Tamassyja, enega najbolj znanih oficirjev bivše avstro-ogrske vojske v svetovni vojni. Tamassy je bil namreč branitelj Przemysla.

Ko so začeli Rusi oblegati trdnjavo, o kateri se je trdilo v Avstriji, da je nezavzeta, je imel Tamassy pod svojim poveljstvom narodnostno zelo pisane vojaške čete, med katerimi so s 60 odstotki prevladovali Madžari. Ko je trdnjava zašla v stisko in je kazalo, da je ne bo mogoče oti pred ruskimi navali, je podzvel Tamassy osemnajst izpadov. Osemkrat se je teh operacij udeležil tudi osebno, vendar brez uspeha. Odpor vojaške posadke je postajal iz dneva v dan slabši in na koncu je bil poveljnik Kusmanek prisiljen izročiti trdnjavo ruski vojski.

Od strahu pred smrtjo je umrl
Usoda švedskega profesorja matematike

Neki znani štokholmski profesor matematike je dalj časa trpel za nespečnostjo, tako da je začel malo preobilo uporabljati razna pomirila in uspavila. V eni izmed zadnjih noči mu je njegova žena v raztresenosti dala namesto običajnega uspavila tableto kloramina, močnega razkužila, ki je sicer namenjeno le za zunanjo rabo, pa niti ne strupeno in ni ne moglo škodovati.

Komaj je opazila svojo zmoč, jo je sporočila možu, ki je bil že legel. V naj-

večjem strahu je ta planil iz postelje, se hitro oblekel in stekel k nekemu prijatelju zdravniku. Ta ga je poskusil pomiriti in je izjavil, da ni nobene nevarnosti, toda njegova zagotovila profesorja niso mogla pomiriti. Vrnil se je domov, spet legel in začel tožiti, da se počuti zelo slabo. In res je prestrašeni mož nekoliko ur pozneje umrl. Kakor so ugotovili zdravniki, ga je ubila srčna kap, ki jo je povzročilo razburjenje in mnenje, da je bil použil hud strup.

Ribe se izogibajo
Rokavskega preliva

Proučevanje vsakoletnih ribjih viakov iz Atlantskega oceana v Severno morje je pokazalo nenavadno stvar. Čeprav bi bila ribam najnaravnejša in najkrajša pot skozi Rokavski preliv, si izbirajo vedno dosti daljšo pot mimo zapadne Irske ter severne in vzhodne škotske obale.

To razlagajo s tem, da si ribe nagonsko izbirajo še vedno tisto pot, po kateri so romali viaki njih prednikov v času, ko je bila Anglijska že zvezana z evropsko celino in ni bilo današnjega Rokavskega preliva.

Vulkanski izbruh
v Belgijskem Kongu

Ognjenik Njamagira v Belgijskem Kongu je začel spet bruhati. Popolnoma nepričakovano je izbruhnil in spremenil tisoče hektarjev obdelane zemlje v puščavo. Mnogi nasadi, ki so bili pod evropskim vodstvom, so postali žrtev ognja in lavnega toka. V Kivutsu je uničena katoliška cerkev in misijonska šola. Tok žareče lave se je zlil v Kivuško morje, pri čemer so nastali velikanski oblaki dima in pare. Na površini vode je plavalo na sto tisoče rib, ki jih je bila vreča voda dobesedno akulahala. Na nekaterih mestih je ogenj obkolil črede slonov. Med tem prihajajo s potniškimi letali angleški turisti, da bi občudovali ognjenik, ki še vedno razsaja.

Ne bo več sekal glav

Pariški krvnik Delbier, »monsieur de Paris« je umrl. Ker se ta obrt v Franciji oddaja pod posebnimi pogoji, je bilo za Delbierjevo nasledstvo že zadnja leta izredno veliko število interesentov.

Usodno stekleno oko

„Mrtvec“ se je osvestil v mrtvašnici

oko ni pokazalo nobenega refleksnega giba, ko mu je dvignil veke.

Brahama so spravili nato v mrtvašnico, da bi njegovo truplo naslednje jutro obducirali, ker so hoteli ugotoviti pravi vzrok njegove smrti. Kako so se pa zdravniki in pazniki začudili, ko so stopili zjutraj v mrtvašnico in so zagledali »mrtveca«, kako je stopal sem in tja med pravi mrtveci! Ko se je Brahama malo zbral, je povedal, da se je pred nekoliko minutami z bolno glavo, toda popolnoma živ zbudil in se znašel v ledeni mrtvašnici. Ob njegovi ngi je bil že listek, iz katerega je lahko zvedel, da se je bil prejšnji večer v neki gostilni pretepal.

Kako to, da so ga živega spravili v mrtvašnico, pa se je dalo razložiti šele tedaj, ko so pozvali zdravnika, ki ga je bil proglasil za mrtvega. Ta je povedal, da je »mrtvec«, kakor običajno, dvignil veke in da ni čko pokazalo nobenega refleksa. Sedaj pa je Brahama izjavil, da seveda ni mogla biti refleksnega gibanja, ko pa ima stekleno oko...

Tožbe proti Sueškemu filmu zavrnjene
Afera zaradi namigavanja na razmerje med Lessepsom
in cesarico Evgenijo

Pariško okrožno sodišče je zavrnilo dve tožbi proti filmu Foxove družbe »Suez«, v katerem igra Annabella in Tyrone Power glavni ulogi. Tožitelja sta nastopila proti napačnemu podajanju zgodovinskih dejstev v tem filmu.

V prvem primeru je tožil marki de Casa Fuerte Foxovo družbo, ker zbuja film hoté vtis, da je bilo med graditeljem Sueškega

prekopa in cesarico Evgenijo nekakšno ljubezensko razmerje. V drugem primeru se je Paul de Lesseps, sin graditelja, pritožil, da predstavlja film Ferdinanda de Lessepsa v času gradnje kot mladega moža, med tem ko je bil tedaj v resnici že starec.

Sodišče je svojo zavrnitev utemeljilo s tem, da je film sicer inostran proizvod, a vendar proslavlja delo francoskega državljanca. Res je, da se precej oddaljuje od zgodovinske resnice, a tudi ne zahteva, da bi ga ocenjevali kot zgodovinski ali literarni dokument. Čeprav vsebuje napake, ki mu jih očitata tožitelja, ni mogoče reči, da bi resnico hoté zavajati na žaljiv način. Tudi razmerje med graditeljem prekopa in cesarico Evgenijo ne predstavlja na hudoben ali netakten način.

Na konju pred poročnim
uradnikom

Celo za ameriške razmere nenavaden primer se je zgodil v mestu Birminghamu v državi Alabami. Tam s.a prišla neki moški in mlado dekle na poročni urad in uradnik naj bi jima takoj izdal poročno listino. Uradnik pa se je branil, ker je dvojica prihajala na konju in se je branila odjahati celo za poročno ceremonijo. Nazadnje je moški uradnika cplazil z bičem in je z zaročenko odjezdil. Pa ne daleč, kajti policija je šla brž za njima in ju aretirala.

Filmska diva v kopalni obleki

Joana Crawfordova na peščini v Kaliforniji

200 rudarjev ubitih

Novi potresni sunki v Čilu — Coronei uničen — Star vulkan zopet bruha

Preko Buenos Airesa poročajo, da so novi potresni sunki v Čilu razrušili naselbino Coronei, središče čilskega premogovnega revirja. V nekem rudniku je bilo ob času potresa dvesto delavcev na poslu. Vseh dvesto so ubile zemeljske plasti. Največji potresni sunek je ob tej priliki valoval cele tri minute.

Kakor javljajo dalje, je čilska vlada odredila mobilizacijo vseh moških od 18. do 45. leta, in sicer zategadelj, da bodo pomagali pri obnovitvenih delih v razdejanem ozemlju. Izšla je tudi odredba, ki prepoveduje vsakomur, ki je v potresnem ozemlju ostal živ in zdrav, preselitev drugam. Mnogo mrtličev leži še zdaj nepokopanih pod razvalinami in jih je treba čim prej odstraniti.

Poslanci čilskega parlamenta so se te dni sestali in storili nekatere sklepe glede pomoči uničenim krajem. V prvi vrsti so se pobrigali za usodo sirot, ki jih je potresna nesreča oropala roditeljev. Sklenjeno je bi-

lo, da prevzame skrb za te sirote do njihove polnoletnosti država.

Mesti Chillan in Cauquennes sta popolnoma porušeni in ju bo treba nanovo pozidati. Vse industrijske naprave so razdejane. Čilska vlada je proglasila moratorij za banke in denarne zavode, ki ne morejo ustreči navali vlagateljev. Ognjenik Antuco, ki je miroval že dve sto let in so ga smatrali sploh za ugaslega, je nenadoma zopet obnovil svoje delovanje.

Čilska vlada nastopa z vso strogostjo proti izkoriščevalcem sedanjega položaja. Nekoga mesarja, ki je spekuliral z mesom in dražil živilske potrebe, je dala ustreliti po prekem sodu, nekemu trgovcu, ki je veržil s špecerijo, pa so jih vojaki naložili pet in dvajset z volovsko žilo po zadnji plati.

Postani in ostani član
Vodnikove družbe!

Na begu iz domovine

Španski begunci izstopajo na polju v Mauresque pri Perpignanu iz kamiona, namenjeni v gostoljubno Francijo

Opica s topim
nosom

V londonski zoo so spravili prvič nenavadno opičjo vrsto z gozdnatih grčev v zapadni Kitajski. To je opica s topim nosom, rinopitekusa.

Nenavadnost te živali je, kakor pove že ime, v njenemu nosu, ki je tako dvignjen, da dela njegova sprednja stran kot 45 stopinj z navpičnico. Nosnice molijo zato ven in imajo okrogle robove. Čudno pa je to, da so baš te opice zelo bližnje sorodnice rilčaste opice.

Ujeti republikanci

Odmor republikanskih vojakov, ki jih je zajela Francova vojska pri svojih operacijah na katalonskem bojišču

Nenavaden kuhar

Kuharji se morajo običajno pokoriti volji svojih gospodarjev. Največji kitajski kuhar Huang Cing Lin, ki je pravkar umrl v 64. letu svoje dobe, pa je delal obratno. Kuhar je samo za takšne goste, ki so se zadovoljevali z njegovim jedilnikom. Za svoje pojedine je sam določil uro, število in vrstni red jedi, na koncu pa ceno. Dinéja, ki ga je pripravljaval, so se smeje udeležiti samo osebe, ki so mu bile povšeči.

Nov mraz iz Rusije

Iz Rusije je vdrl v Evropo nov val mraza. V Leningradu so imeli te dni 10 stopen pod ničlo, v Irkutsku pa celo 45 do 50 stopenj mraza.

Železo v Egiptu
Najbogatejša ležišča na svetu?

L. 1917. so v asuanskem ozemlju, kjer so imeli že stari Egipčani železne rudnike, odkrili zaloge hematita, sedaj pa je egipt-

ska vlada odredila metodično raziskavo asuanske province, da bi se odkrila nova ležišča dragocene rude. Izkoriščanje nekaterih novih ležišč se je že pričelo, vendar so transportne težave še tako velike, da se to ne more dogajati v večji meri.

Po nekem poročilu egiptskega ministrstva za trgovino in industrijo je ceniti zaloge železne rude v Asuanu na 6 milijard ton. Če je to res, tedaj bi bila to najbogatejša ležišča železa na svetu. Za primerjavo je treba vedeti, da vsebujejo nemška ležišča komaj 1,1 milijarde ton, švedska pa 500 milijonov ton.

Spominjajte se v mrzli
zimi malih pevcev!

A NEKDOTA

Johann Strauss, skladatelj »Netopirja«, se je nekoč razgovarjal o neskladnostih v zakonskem življenju in je navajal za primer doživljanje iz lastne prakse. Na koncu je dejal:

»V tem pogledu nič ne pomaga. Pri nas imamo n. pr. vedno prepir zaradi kosila. Jaz bi rad jedel ob dveh popoldne, moja žena pa ob eni. In tako se dogaja, da je kosilo vedno ob pol dveh, tako da se jeziva zaradi tega vsak dan oba: jaz in moja žena...«

VSAK DAN ENA

»Kaj pač je rojilo amaterskemu fotografu po glavi, ko je pod to sliko zapisal: Kadar mislim na svojo taščo...«

(»Tidens Tegn«)

Kulturni pregled

Pred gostovanjem mariborske drame

Razgovor z režiserjem J. Kovičem

Gospod Jože Kovič — duša mariborske drame — ni samo v Mariboru ena najbolj znanih osebnosti. Tudi po ljubljanskih ulicah ima dosti znanec saj je po rodu Šiškar, in čeprav deluje v Mariboru z veliko ljubeznijo že svojih 18 let, je vendar čutil, da bo več kakor samo s potrebnim ponosom pripeljal svojo družino na gostovanje v rodno mesto. V naglici smo ga ujeli za kratek razgovor, ki bi se mu bil izprva že rad izmaknil, češ:

»Intervju — izpraševanje vesti, to je sitna reč. Sitna iz marsikaterih razlogov. Pri vsakem izpraševanju je človek lahko neroden. Neroden, ker se zaveda, da se pri takem razgovoru marsikatera beseda pravilno in pošteno misli, pa je vendarle temu in onemu nerazumljivo. Razumljivo je, da je nerazumljivo, ker z eno besedo ne moreš povedati tega, za kar bi bila potrebna večina celotne razprave ali vsaj daljša razlaga.«

O pomenu mariborskega gledališča se je že dosti govorilo in pisalo. Zdi se, da so se v zadnjem času razmere le nekoliko izboljšale. Kako sodite Vi o tem, gospod režiser?

»Poudariti je treba na splošno: v vse naše kulturne življenje so zorene že precej globoke brazde, vendar nam bo treba še krepko prijeti za naš plug. Če primerjamo, kaj vse so žrtvovali in še žrtvujejo mnogi večji narodi za svoje umetnostne ustanove, posebno v obmejnih krajih, moramo z žalostjo ugotoviti, da imamo v tem pogledu roke še vedno prekržane. Zavedajmo se tega, odprimo oči, pogledimo vase in odpadel bo vprašaj o vprašanju mariborskega gledališča.«

Rezultat dvajsetletnega obstoja mariborskega gledališča je pa vendarle viden? »V tem kratkem času je mariborsko gledališče ustvarilo toliko, da si danes Maribor brez gledališča ne moremo predstavljati. Seveda je ta ustvaritev samo podlaga za ustvarjanje tistih vrednot, ki jih je dolžno vsako gledališče, če hoče služiti svojemu pravemu namenu.«

Kakšen vtis imate pa o mariborski publiki?

»Danes mariborska publika gledališče že ljubi in ker ga ljubi, ga je vredna in ga mora imeti.«

Brez dvoma bo zanimiva izmenjava gostovanj med ljubljano in mariborsko. Kaj si obetate Vi od tega?

»Ne ljubljansko ne mariborsko gledališče si ne obetata materialnih dobrin. Če pa je kulturno izpolnjevanje vrednota — o čemer ne dvomimo — smo prepričani, da bo seme, ki bo sedaj prvič zaorano v brazdo, nedvomno rodilo sadove, s katerimi se bo naše kulturno življenje posvečilo.«

Na mariborskem odru ima Cankar že precejšnjo tradicijo. kajne?

»Res se Cankar na našem odru od leta do leta bolj uveljavlja. Danes si sploh ne moremo misliti, da bi Cankar ne bil stalno na repertoarju mariborskega gledališča. To je jasen dokaz kulturnega razvoja. Zato je treba nuditi slovenskemu, obmejnemu Mariboru vse pogoje za njegovo čim večji in uspešnejši kulturni razvoj in razmah. V tem naš bo prvi pomen izmeničnih gostovanj med edinimi poklicnimi slovenskimi gledališči — mariborskim in ljubljanskim.« S. T.

Razstava osnutkov za kraljev spomenik

Po dolgih težavah in borbah je naposled delo za postavitev spomenika viteškemu kralju Aleksandru I. Ureditelju vendarle uspelo tako daleč, da je bil razpisani kiparski konkurz za sam spomenik. Rezultate tega konkurza si lahko ogledamo v Jakopičevem paviljonu, razsodbo žirije pa so pričeli dnevni listi. Tako se zdi, da je kocka vendarle padla in da bomo mogoče le dospeli do neke rešitve. Naj danes z umetnostnega stališča premostimo te osnutke.

Arhitektura in plastika

Spomenika ne smemo gledati kot samostojen pojav, temveč si ga moramo vedno zamišljati v okolici, za katero je namenjen. To spoznanje je staro in soglasno tudi z modernimi načeli urbanistike in plastike. Čim je namreč mesto spomeniku med zgradbami, takoj morata skrbeti arhitekt in skulptor, da ustvarita z okolico harmonično tektonsko enoto, da ne bi arhitektura spomenika »poržila« ali da ne bi spomenik razbil in razkosal enotnost p. o. stora, v katerem se na haju za dosego harmoničnega učinka ni so predpisana nobena pravila, marveč je to prepričano vedno le kapaciteti arhitekta in plastičnega čutja kiparjevega. Prvotni načrt rešitve tega problema je določal ureditev celega trga v eno samo arhitektonsko telo, v katerem bi tvoril trg dostojen in primeren okvir monumentu, ki bi bil tabernakelj in s tem središče, čeprav ne v centru ležeče, celotnega okolja. Tako bi oboje panogi, arhitektura in skulptura, skupno ustvarili spomenik »aere perennius«.

Toda pojavili so se pomisleki proti sodelovanju arhitekture pri tem spomeniku in izšel je kilec, da bodi spomenik le plastično delo, le skulptura sama in naj se torej da kiparjem vsa možnost, da izrazi svoje misli in ideje. Seveda se je obenem s pojavom te misli moral premakniti tudi prostor samega spomenika ven iz arhitektonske okolice. Prostor takemu plastičnemu osnutku bi bila pač priroda, kjer kipar ni vezan na arhitekturo okolja, marveč se lahko svobodno razvija in se kvečjemu približa nevarnosti da se bo zgubil v močnatosti narave. Pri nas pa na ta pojav tega glesla nismo reagirali tako radikalno, marveč smo se ustali vili neke na sredi, na meji med arhitekturo in prostoro naravo, ob veliki prometni transversali, ki bo utelešila svečanost ob spomeniku le motiti spomeniku je določeno mesto med po stilu tako različnim stavbama brez pravega ozadja, takoj ob železnici prozi. Obe stavbi sicer silita k oziru na arhitektonsko okolico, medtem ko se v ozadju odpira neomejen zračni prostor.

Posledice polovičarske rešitve

To polovičarsko rešitev je čutila velika večina kiparjev, kajti na mah se niso več zadovoljili s samo plastično rešitvijo, kakor so jo prvotno zahtevali, temveč so poklicali na pomoč arhitekturo in si skušali tako pomagati. Posebno zračno ozadje jim je, kakor se zdi, delalo preglavice in mnogi si niso mogli kaj, da ga ne bi zastrili z neko pomožno arhitekturo. Pri tem je bila treba ugotoviti, da se niso po svetovali z arhitekti, razen redkih izjem, marveč so rešitve dali kar sami, čemu pa niso doročili Netektonske rešitve (št. 3), disproporcionirane, stare oblike stebrov (št. 20) slabi stebri (št. 23), in materialni občutki neodgovarajoče rešitve (št. 13) so posledica samostojnosti ter poseganja v drugo polje. Ostala večina se je zadovoljila z enostavnimi postavki, ki terih večina bi pa bila zaradi razmerja še nujno potrebna remediure. Pri tem se niso dosti ozirali na arhitekturo okolice niti na rešitev prometnega vprašanja ob spomeniku, obenem pa tudi niso upoštevali neomejenosti prostora, v katerem bi mogli spodobno uveljaviti svojo polnplastno figuro. Nedorazlost arhitekturnim problemom pa moremo opaziti tudi

tam, kjer se poslužujejo arhitekturnih sredstev za ozadje spomeniku. Nepovezanost spomenika z zamišljeno arhitekturo ozadja je povsod (št. 22 št. 2) frapantno evidentna in takoj občutna.

Drugo, kar smo mogli opaziti, je nespoznobnost komponirati več figur v celoto, kajti v celoti je vsak del potreben in utemeljen. Tako imamo predloge pri katerih lahko predstavljajo posamezne figure same zase čisto dobre skulpture, osrednjim spomenikom pa so le rahlo zvezane idejno, formalno pa nič (št. 11).

Pojmovanje figure same očituje mnogokrat neoriginalnost, marsikaj tega smo že videli v starejših izdajah. Najbolj občutna je figura jezdeca na visokem postamentu, saj je to bilo včasih pravilo za spomenike monarhom. Figura konja je v večini predstavljena v mirnem hodu, kar je morda značilno za današnje pojmovanje statike v skulpturi ali pa posledica neznanja in neobvladavanja anatomije konja. Zanimive so tudi predstavljene vloge, ki so jih dodelili pokojnemu kralju nekatere naivne (št. 18) in neustrezajoče (št. 16).

Končno ne moremo preko portreta kraljeve glave. Po pravilih je namreč bilo potrebno izdelati njegovo glavo v zamljivi pravi velikosti. Koliko različnih glav ene same osebnosti lahko tu občudujemo: od portretov znanec preko proforskera tipa do napoleonske glave. Ta razlika nam priča o različnosti gledanih in nazorov, pa tudi o pomanjkanju poglobitve.

Odkupljeni osnutki

Od razstavljenih del so imenoma znani samo avtorji nagrajenih in odkupljenih del. Prvo nagrado je prejel Tine Kos in ne brez vzroka. Njegovo delo je med vsemi po zaslugi gotovo najbolj originalno. Okrogel, na vaju tekoč relief oseb predstavlja posamezne poklice, panoge in muze povezane v neprekinjeni prstan, v državo s kraljem na čelu. Njegov načrt tudi po obliki in dimenzijah mogoče najbolj sodi v to okolico in je tudi arhitektonsko dobro rešen (arhitekturo mu je delal arh. Mirko Kos). Uresničenje tega načrta bi predstavljalo originalno rešitev. Formalno je ostal zvest svojemu maniru voluminoznosti teles, ki je kot dekorativni način nedvomno primerna za spomenik. Kvaliteta dela, globoka idejna utemeljenost, originalna zasnova izvršitev plastičnega spomenika, ki pa vendar ustreza sosednim arhitekturam, odražanje od ostalih, večinoma enakih povprečnih del so lastnosti, ki so mu morale nakloniti prvo nagrado. Razsodba žirije pa je določila za izvršitev spomenika drugo nagrajeno delo, ki parja Lojzeta Dolinarja. Njegov načrt predstavlja kralja na konju na podolgovat ovalnem postavku, z vdolbinami dvema reliefoma na vsaki strani. Konj je v graciozni hoji dobro izdelan in skica priča o veliki kulturi plastike, njegov načrt bo povprečno ugajal. Spekulativno raziskovanje možnosti mu je naklonilo, še uredilo nagrado za spomenik s stoječim kraljem na valjastem postavku, na katerem so reliefi s simboli (Anonimnost konkurence ne more veljati za izgovor, lejevu, da sta bili dve nagradi dodeljeni enemu in moremo ta pojav, posebno ob tako veliki udeležbi, označiti poleg čisto umetnostnih vidikov, še za asocialen).

Odkupa je bil deležen Peter Loboda za svoje delo originalno po zamisli, globoko utemeljeno in poleg tega edino, ki je zelo blizu monumentalnosti. Gotovo bi moral biti deležen večje nagrade, posebno ko je enak združiti idejo kralja Uedinitelja s slovensko narodno pripovedko. Plastično zelo dobro izdelana, in učinkovita je skica Ivana Mirkovića iz Splita, posebno mu je uspelo povezati jezdec in konja v eno figuro, čeprav pregliz jezdec je poznamo s Collesijevoga spomenika v Benetkah. Franc Smerdu in Stan. Dremlj sta ozkemu in primernemu postavku, na katerem je kralj na konju, na-

menila v ozadju šest mogočnih stebrov z neorgansko nalepljenimi simboličnimi figurami. Značilno za vse odkupe je dejstvo, da je predstavljen vedno kralj na konju, iz tega je očitna zahteva po spomeniku jezdeca, kar že zdavnaj ni več sodobna rešitev. Kipar Vanja Radauš iz Zagreba je predstavil kralja, ki izroča ljudstvu svoj testament. Da je to storil ravno s konja, lepi zamislil samo škodi. Fran Cota, kipar in slikar Omer Mujadžić iz Zagreba sta predstavila stereotipno figuro kralja-vojaka na konju. Boris Kalin je postavil na opek podstavek jezdeca, ob stran pa pristoječe simbolične skupine, ki so izumetničeno povezane s centralno figuro in bi spomenik razvile v razprostrtino širino. Zdenko Kalin in Karol Putrih sta obenem s tehničnim Ivanom Kugličem postavila na snop treh, formalno nerazvitih stebrov, stoječo figuro kralja.

Neuspeh naše plastične umetnosti?

Ostali nenagrajeni osnutki se pač po kvaliteti ne razlikujejo mnogo od nekaterih odkupov. Tudi med njimi srečamo mnogo znanec in moremo opaziti mnogo neznanja. Posebno anatomija konja je večini neznana, še bolj pa ne umejo zvezati jezdeca s konjem; večinoma sta delana vsak zase in ne tvorita novega plastičnega telesa. Zopet pri drugi skupini pa se nam vzbudi spomin na plastiko F. Rudea. Nekateri osnutki pa očitujejo tako malo kiparskega znanja in tako malo umetniške invencije, da je dobro, da je konkurenca anonimna.

Ce splošno pregledamo razstavo in če naj nam razstava predstavlja nivo naše skulpture, stojimo naenkrat pred poraznim dejstvom, da se kvaliteto in umetnostno ne nahajamo na visoki stopnji. Skoroda povprečen je splošen prerez skozi razstavo. Da mladi niso uspeli, je še opravičljivo, ker stojijo pač prvič pred tako nalogo, da pa so odpovedali tudi starejši, je kar značilno, ker kaže, kako malo se naši kiparji bavijo s problemom monumentalne figure in da vedno izdelujejo samo plastike majhnih dimenzij.

Tako je prva faza borb okoli spomenika končana in pri pogledu na te osnutke lahko razmišljamo, koliko je imel prvotni predlog zase. Neuspeh te razstave lahko pripisemo tudi spremenjenim okoliščinam glede na kraj spomenika.

Zapiski

Jarmila Novotna bo nastopila v Ljubljani. Kakor smo izvedeli, bo znamenita češka pevka Jarmila Novotna gostovala tudi v Ljubljani in sicer takoj po zagrebških nastopih, torej še v prvi polovici tega meseca.

»Dom in svet« v novi redakciji. Katoliška literarna revija »Dom in svet«, ki je bila zadnje dve leti v krizi zaradi znanega spora med tedanjo redakcijo in založbo (Katoliškimi društvom), je dobila novo konzorcij, ki je poveril urejanje 51 letnika svojemu članu, kulturnemu uredniku Slovence dr. Tinetu Debeljaku. Pravkar izšla 1-2 številka je že izšla v novi redakciji. Med njenimi souredniki pa še ni opaziti prejšnjih »secesionistov«, kar bi kazalo, da znanj »por« ni poravnano.

Popoln uspeh Wagnerjevega »Lohengrina« v ljubljanski operi. V sredo so v ljubljanski operi po daljšem presledku zopet

uprizorili Wagnerjevega »Lohengrina«. Predstava, ki je potekala pri razprodanem gledališču, je imela popoln uspeh. Strokovno poročilo smo zaradi pomanjkanja prostora odložili za prihodnje dni. — Prav tako je pri razprodanem gledališču potekala četrtkovna premiera Cankarjevih »Hlapcev«. Delo je imelo izreden uspeh in je vzbujalo na mnogih mestih aplavz ob odprti sceni. Tudi poročilo o tej premieri objavimo v prihodnjih dneh.

Karel Čapek je bil najresnejši kandidat za Nobelovo nagrado 1939. Skandinavski listi so pričeli obsežne nekrologe Karlu Čapku in izpričali, kako znatno in priljubljeno je bilo Čapkov delo v severnih deželah. Kakor poročajo »Lidové Noviny« dne 2. t. m., so skandinavski listi omenjali ob tej priliki, da je bil Karel Čapek najresnejši kandidat za Nobelovo literarno nagrado l. 1939. Tako je treba njegovo smrt tembolj obžalovati, ker bi bil Čapek prvi in za dolgo dobo edini Čeh, ki bi bil dosegel to največje svetovno literarno priznanje. Z njim bi bila hkrati priznana pred vsem svetom vrednost češke literature in z njo celotne češke kulture. Izmed še živih čeških pisateljev nima noben toliko verjetnosti, da bi uspel z morebitno kandidaturom, kakor je imel Karel Čapek.

Majniške glasbene slavnosti v Florenci. Od 27. aprila do 8. junija bodo v Florenci prirejane slavnosti »petega florentinskega glasbenega tedna«. Ob tej priliki bo tudi četrti mednarodni glasbeni kongres. Program florentinskih slavnosti bo obsegal predstave Verdievega »Trubadurja«, premiero nove opere Vida Frazzija »Kralj Lear«, Rossinijeva »Vilhelma Tell«, Respighijevo predelavo Cimarosovih »Le Astuzie femminili«, Ravelovo »L' enfant et les sortilèges«, Wagnerjevega »Blodnega Holandca« (v nemškem jeziku) in Bachovega »Passiona av. Mateja«. Zbor in orkester rimskega Avgusta bosta izvajala Beethovnov »Deveto simfonijo«, Perosijsko »Vstajenje«, Verdiev »Requiem«, Stravinskovo »Persefono« i. t. d. Pod milim nebom nameravajo izvajati Grassinijevo opero »La Strega« in v bobolskem vrtu Torquata Tassa »Amyntas« z Gluckovo glasbo. Spored obsega tudi celo vrsto drugih koncertnih prireditev.

Sedemnajsti festival Mednarodne družbe za sodobno glasbo bo aprila v Varšavi. Program festivala obsega pet koncertov, na katerih bo Češko-Slovaška zastopana s štirimi Poljska s štirimi Jugoslovija, Anglija, Holandska in Belgija, s tremi Španija in Francija, z dvema Danska, Italija, Švedska, Japonska, Egipt in Švica pa vsaka s po enim skladateljem in delom. Izmed Jugoslovenov naveda program varšavskih koncertov Slavka Osterca s »Passacaglio in koralom za orkester M. Ristića. Četrtnoslovaško sultu za štiri pozavne in D. Žebreta Tri skladbe za gosli in klavir.

Odmevi slavlja ljubljanske drame in Ivana Cankarja. Beograjska »Pravda« je objavila v številki z dne 3. t. m. dva daljša članka svojega ljubljanskega dopisnika g. Milana Rakovičevića. »Proslava dva, desetogodišnjice ljubljanskega Narodnog pozorišča« in »Šta je Cankar dao slovenačko književnosti«. V isti številki beograjskega dnevnika, ki posveča hvale vredno pozornost slovenski kulturi, je izšel še neki prispevek g. Rakovičevića in sicer pod naslovom: »Senzacionalni skandal u slovenačko kulturno javnosti Sukob kritičara i vodećih pozorišnih faktora u Ljubljani.«

S P O R T

Na poti v švico

Naša hokejska reprezentanca je v četrtek zjutraj srečno prispela v Curih — Za trening je malo priložnosti in tudi — časa

Curih, 2. februarja. Po lepi vožnji skozi avstralske Alpe smo danes prispeli v Curih.

V Ljubljani smo dobili v družbo še tri tovariške iz Zagreba, in sicer Stipetića, Berghauserja in Belaka, z njimi pa sta prišla tudi savezna funkcionarja gg. Šuput in Penkala. Popovč je zaradi tega, ker še ni imel urejenih potnih listin, ostal še v Zagrebu in ga tukaj pričakujemo v teku popoldneva.

V Beljaku smo prevzeli za Ilirijo naročeno hokejsko opremo in se obenem dogovorili za tekmo na povratku. V krasnem zimskem vremenu smo nato nadaljevali pot preko Visok h Tur ter v hudem mrazu v Schwarzbachu čakali na zvezo za Inmost.

Najbolj prijetno je bilo pa potem na tem delu vožnje. Dvojica Oti in Luce — s kitaro in orglicami — sta nam zaigrala marsikatero melodijo in razgibala vagon tako, da so se nam kmalu pridružil še ostali potniki. Še celo sprevodnik je pozabil na svoje dolžnosti in je kmalu tudi »jodljal« ob naši kitari. Za prijazno spremljevanje smo mu ponudili nekaj kapljice našega, ki ga je imenoval kar na splošno »Dalmatiner«.

Tudi v Inmostu smo imeli precej počitka in smo se dogovorili za tekmo na povratku. Potem je prišlo zadnjih 5 ur vožnje do Curiha, kjer pa smo bili že precej utrujeni. Pa vendar se nam ni dalo zapati, ker je bil Oti še zmerom živahen.

V Curihu so nas pričakovali udobni taksi, ki nam jih je poslal na kolodvor prireditveni odbor. Spravili so nas v hotel »City Excelsior«, ki je prav blizu kolodvoru. Po prepotrebem okrepčilu smo odšli v sobe, pa tudi tamkaj ni bilo miru. Na cesti je namreč ropotal kompresor, s katerim so rezali beton kakor da bi kopali zakone za bodočo vojno.

V Curihu so kmalu izvedeli za naš prihod, med prvimi tudi naši generalni konzul. Za trening je drsališče močno zasedeno in bomo lahko prvič poskusili šele v večeru. Škoda je, da je ta ploskev tako daleč izven mesta, tako da bomo morda začeli na ledu šele jutri popoldne. V popoldanskem urah je nekaj važnih sestankov za zeleno mozo za nas pa je glavno, da bomo danes dobro prespali, noč ker nas že jutri popoldne čaka veliki »training« — prvi nastop proti bratom Čehoslovakov. Vse bi bilo dobro, toda vsi se zavedamo, da spadajo med najmočnejše hokejiste na svetu. In to se lahko na jutrišnji tekmi pokaže v marsikateri obliki. V.

★

(Poročila o današnjih tekmah za svetovno prvenstvo v hokeju na ledu v Curihu in Baslu so objavljena na 2. strani. Op. ur.)

Domača prijateljska tekma

Jutri ob 15.30 Ljubljana — Hermes, ob 14. predtekma Ljubljana komb. — Mars. Jutri v nedeljo bo Ljubljana odigrala prijateljsko nogometno tekmo s Hermesom. Moštvi teh dveh klubov se v zadnjih letih prav redko sestajata na zelenem polju, zato bo njihov nastop jutri za sportno publiko gotovo privlačen. Obe moštvi bosta nastopili v svojih najboljših postavah.

Šiskarji, ki se o njih trdi da igrajo lepo kombinacijsko igro, so prepričani o dobrem izidu jutrišnjega srečanja s tovariški iz lige. Pokazati hočejo, da zaostajajo prav malo ali prav nič za ligaske enajstoročice. Vse zimo so redno trenirali v telovadnici in bodo delno trenirani in spoditi nastopili v tej prijateljski tekmi. Oba sta torej prav zanimiva tekma.

Pričetke tekme bo ob 15.30 ob 14. pa bo predtekma med komb. enajstoročje Ljubljane in Marša. Obe tekmi bosta na igrišču ob Tyrševi cesti.

SK Ljubljana. Jutri igra prijateljski tekmi liškaško in rezervno moštvo. Postavne na običajnem mestu!

V nekaj vrstah

Kako je v Zakopanem?

Skrb za sneg je minila. Snega je v Zakopanem zapadlo toliko, da so prideljatelji objavili, da bo spored nemoteno izvedljiv na prvotno določenih progah. Temperatura je 8 stopinj pod ničlo, na Kasproviem verhu pa še 10 stopinj manj. Za tek je progla močno zamešana in računajo, da se bo sneg še pravočasno usedel. Za slalom v Suhem žlebu na Kalatowkach je progla že izgažena ter trenirajo dnevno tamkaj tudi tuji. Prav tako zadovoljiva je progla za smuk. Velika skakalnica v Krokvi je pripravljena in dnevno trenirajo na njej. Stanislav Maruszarski je dosegel doslej najdaljši skok — 70 m. Pri tej priliki Poljaki že več let delijo najuspešnejšemu poljskemu tekmovalcu posebno nagrado, ki je najvišje priznanje za sportnika, in sicer upoštevač uspehe v vseh sportnih panogah. Letos je bila ta nagrada prvič priznana smučarju, in sicer jo je tik pred svetovnim prvenstvom prejel Stanislav Maruszarski, o katerem gojijo Poljaki in Nemci tiho nado, da bo v skokih vzel letos, ko ni četrtega iz dinastije Ruudov, njemu ali Bradlu pripadlo prvo mesto.

Za svetovno prvenstvo v drsanju v parih, ki bo jutri in v ponedeljek, so prijavitelj štirje nemški pari, dva rumunska ter eden madžarski, poljski in jugoslovanski (dr. Schwab — Paometova). Borba bo zelo huda in čaka našo dvojico zelo težka naloga.

Kako bodo igrali v II. ligi

Kakor znano, je bil na zadnjem občnem zboru JNS sprejet predlog osištejske nogometne podsaveza o ustanovitvi II. nogometne lige, ki se glasi takole:

Po odigranih kvalifikacijskih tekmah za vstop v prvo ligo po obstoječih proporcijah se avtomatično ustanovi druga liga. V to ligo vstopijo prvo in drugo plasirani klubi vseh podsavezov, razen splitskega, sarajevskega in cetinskega, ki daje v drugo ligo samo po en klub. Klubi druge lige bodo razdeljeni v tri pasove, in sicer v južni pas s klubi iz skopljskega, nškega in kragujevskega podsaveza z dvema kluboma iz vsakega, v severni iz klubov petrograjskega, novosadskega, subotskega in osištejskega podsaveza s po dvema kluboma iz vsakega, ter v zapadni iz klubov zagrebškega, ljubljanskega in banjaškega podsaveza s po dvema ter iz klubov splitskega in sarajevskega podsaveza s po enim klubom. Prvak cetinskega podsaveza lahko igra kvalifikacijsko tekmo s prvakom SANS in se tako kvalificira za tekmovalje v zapadnem pasu kot deveti klub, o čemer pa bo šele dokončno odločil upravni odbor JNS. Iz vsakega pasa se izloči prvo plasirani klub, ki igra s prvakom beograjskega podsaveza po dvojnem sistemu na točke tekme za prvenstvo druge lige. Prvoplasirani klub te lige avtomatično preide v prvo ligo namesto zadnje plasiranega kluba te lige, drugoplasirani klub druge lige pa igra kvalifikacijske tekme s predzadnjim klubom prve lige. Pri podsavezihi ki dajejo po dva kluba v drugo ligo, mora vsak klub, ki je konec sportnega leta slabše plasiran od svojega tovariša v drugi ligi igrati kvalifikacijsko tekmo s prvakom svojega podsaveza, zmagovalci te tekme pa preide odnoso ostane v drugi ligi. Izjema sta zadnjeplasirani kluba v vsakem pasu, ki ne igra tekme, temveč avtomatično izpadeta v podsavez, podsavezni prvak pa avtomatično preide v drugo ligo. (Podobne določbe veljajo tudi za podsaveze, ki pošljejo samo en klub v drugo ligo.) To so glavni obrisi novega načina tekmovaljanja v II. nogometni ligi.

Na praznik sta v Ljubljani dve garnituri SK Ljubljane igrali prijateljsko tekmo, ki se je končala neodločeno 3:3.

Ker je zagrebški Gradjanski dokončno odklonil, da bi v semifinalu za zimski pokal igral s sarajevsko Slavijo, bo jutri v tej konkurenci samo ena tekma, in sicer v Beogradu med BSK in Jugoslavijo. V Zagrebu pa bodo namesto pokalne prireditve igrala moštva Gradjanska, Haska, Concordije in varaždinske Slavije brzi turnir.

Minister za telesno vzgojo v Ljubljani

Ljubljana, 3. februarja. AA. Snoči ob 20.20 je prispel v Ljubljano minister za telesno vzgojo Ante Maštrović v spremstvu svojega šefa kabineta Stefana Celarja in šefa strokovnega oddelka Draga Ulaže. Na kolodvoru so ministra sprejeli in pozdravili pomočnik bana dr. Stanko Majcen in predstavniki ljubljanskih sportnih društev in ustanov.

Danes ob 9. dopoldne je minister Maštrović obiskal v prostorih banske palače podbana dr. Majcena, ki zastopa odsotnega bana dr. Marka Natlačena ter se z njim razgovarjal o sportnih razmerah v dravski banovini. Ob 10.30 je minister Maštrović obiskal ljubljanskega župana dr. Adlešiča, popoldne pa si je ogledal prostore vseh važnejših sportnih organizacij. Zvečer se je vrnil v Beograd.

Tekma v slalomu za prvenstvo juniorjev in naraščaja, določena za jutri pri Celjski koči, se odpoveduje za primer, da danes ne bo zapadlo tudi v nižjih legah nekaj novega snega.

Banovinski prvenstvo v štafetnem teku 4 × 10 km, ki bi moralo biti v nedeljo 5. februarja v okolici Ribnice na Pohorju so zaradi državnega prvenstva preložili na dan 19. februarja.

SK Mars. Drevi ob 20. strogo obvezni sestanek vseh igralcev na običajnem meraradi nedeljske tekme.

STK Moste. Redni letni občni zbor bo v nedeljo 5. t. m. ob 9. v gostilni g. Bajca z običajnim dnevnim redom. Če ob napovedanem času občni zbor zaradi majhnega »a udeležencev ne bi bil sklenjen, bo občni zbor pol ure kasneje na istem mestu s istim dnevnim redom, ki bo sklenjen ob vsakem številu navzočih. Glasovalno pravico imajo samo člani s poravnanim članarino.

Snežne razmere

Poročila Tujkoprometnih zvez v Ljubljani in Mariboru, SPD in JZSS z dne 3. II. 1939

Rateče Planica 870 m: —15, sončno, 10 cm snega, pršič, skakalnica uporabna. Planica-Slatna 950 m: —13, sončno, 60 cm snega, pršič, drsališče uporabno. Planica-Tamar 1108 m: —13, sončno, 70 cm snega, pršič. Peč-Petelinjek 1440 m: —11, sončno, 70 cm snega, pršič. Dvoje Mojstrana 650 m: —12, sončno, 30 cm snega, snež. Pokljuka 1370 m: —17, sončno, 90 cm snega, pršič. Bohinj »Zlatorog« 530 m: —6, delno oblačno, 51 cm snega, osrenjen. Dom na Korni 1520 m: —8, sončno, 185 cm snega, na senčni strani pršič, na sončni osrenjen. Vogel 1540 m: —6, sončno, 180 cm snega, pršič. Gorjuse 1000 m: —5, delno oblačno, 60 cm snega, pršič. Radovljica: —4, sončno, 6 cm snega, osrenjen; na Jelovci 80 cm snega, pršič. Senjorjev dom 1522 m: —10, sončno, 30 cm snega, snež. Ribnica na Pohorju, 715 m: —3, delno oblačno, 12 cm snega, osrenjen. Peca, 1664 m: —6, delno oblačno, 75 cm snega, osrenjen. Rimski vireci, 530 m: —6, oblačno, 17 cm snega, pršič. Koca na Mrzlici 1119 m: —8, sončno, 30 cm snega, pršič.

Ostani in ostani član Vodnikove družbe!

